Масса а мехкашкара пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГІалгІай обкома, Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Советеи Министрий Советеи орган

(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

№ 156 (5106). | ЕРА, 30 декабрь. | Мах 2 кап. | Газет арадувл 1923 шера денз

Баркал хьона, къаьна шу. Марша доагІалда, кердадар

Календара тІеххьара лист тІаьІалтІаяьккхача чакхдоал нийслагІча пятилетка хьалхара шу. КПСС XXIV съезда решенеш кхоачашъеш даьккхача укх шера советски наха Іалаьмате доккхий толамаш даьхад мехка халкъа боахам дегІабоалабеча, производства эффективность лакхъеча.

Тамашийна хІама карагІдаьннад вай Іилманеи техниканеи. «Марс-2» яхача станце тІара Марс яхача планета тІа кхоачаяьй Советски Союза Герб, истофечухь эггара хьалха гаьнарча планета тІа Іохайнай «Марс3» яха автоматически станци.

ЛеррагІа кхоачашъеенча советски наьха хьал тоадара тІаерзаяь йола парте XXIV съездо тІайнца йоккха программа.

Чакхдоалача шерах социализма низаш кхы а чІоагІденнеи кхотаденнеи шу хилар. Вай мехка хІара саго дег тІара къоабал а ю хьал а лоац Коммунистически партеи советски правительстван машара ленински политика.

Чакхдоала шу чІоагІа беркате хилар Нохч-ГІалгІайчен къахьегамхошта а. Укх деношка республика статистически управлене хоам ма барра, вай промышленни предприятеша ханал хьи ди хьалха кхоачашъяьй продукцена реализаци яреи дукхагІйола лоархІаме изделеш арахецареи шера план. Из боккха толам баккха вІаштІехьдаьннад технически прогресс елга сихдарах, къахьегам Іилман ларда тІа вІаштІехьбаккхарах, социалистически яхь шерра йоаржаярах, материалаши къахьегама ресурсаши кхомбеш дІаахийтарах, экономе режим чІоагІъярах.

НийслагІча пятилетка хьалхарча шера къаьстта дика болх баьб «Старогрознефть», «Октябрьнефть» мехкдаьттеи гази доахача управленей, Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоахачен Ленина цІерагІча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахачен заводий, дукхача кхыча предприятей а коллективаша.

Ер шу беркате хиннад Нохч-ГІалгІайчен дукхача колхозаштеи совхозаштеи. ЧІоагІъеннай боахамий экономика, хьийкъад ялат, лакхъеннай юртбоахама производство, лохдаьд продукцега дІадодар. Цкъарчоа яьча шера итогаиа хьахьокх хьалха тІехьадусаш хинна цхьадола боахамаш укх шера рентабельни хиннилга.

Республика юртбоахама къахьегамхоша кхоачашъяьй пачхаьалкхенга ялати тхаи дохкара шера план, хІаьта хьатІадоагІача шерарча хьувкъама дика лард а еллай: кхоачашъяьй гурах дув ялат дІадери зяб кийчъярен план.

Цхьабакъда цхьайолча предприятей, колхозий, совхозий, гІишлошъеча организацей коллективаша кхоачашъяьяц нийслагІча пятилетка хьалхарча шера планаш. Продукцена реализаци яра цхьайтта бетта планах лоархІаяьяц 26 предприяти. Къаьстта тІехьадусаш да гІишлош елга. Республика колхозашеи совхозашеи кхоачашъяьяц шекара свекла, генараш, баьцэдаараш, коартол, комсаш йохкара шера план.

КПСС ЦК ноябрьски Пленума, СССР Лакхехьарчеи РСФСР Лакхехьарчеи Советий сессей решенешка хьежжа дукха ха йоацаш хиннача Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета сессе чІоагІъяьй нийслагІча пятилеткан хьатІадоагІача шерарен планаш.

Эггара хьалха уж йоккхий планаш тІаерзаяь я парте XXIV съезде оттадаь керттера декхар — халкъа боахама деррига доакъош сихача темпашца дегІакхувлара ларда тІа къахьегамхой материальни хьали культурни боарами лакхбара. 1972 шера хьалде лаьрхІад 190 эзар квадратни метр паха чубаха цІенош, керда школаш, берий учрежденеш, больницаш, кинотеатраш, клубаш. Кердача шера 1971 шерарчул 5,9 процент алсамъяргья республике бахача наьха доходаш, дІахо дегІайоагІаргья торговли, бахача наха бытовой гІулакхаш делга.

Республике пхе шера плана тІа боккха теркам тІабахийтаб промышленность дегІайоалаяра. Масала, 1972 шера 7 процент дукхагІа арахецаргья промышленни продукци, 6 процент лакхъе лерхІ къахьегама овсарле. ХьалхагІа санна сихагІа дегІаухаргда мехкдаьтта доаккхилга, мехкдаьтта чакхдоаккхилга, газовий машиностроительни промышленность.

Чакхъяьннача пятилетканца нийсдича нийслагІча пятилетка хІара шера юкъера лаьрхІача 27 процент алсамъяргья еррига йоккхаш йола юртбоахама продукци. Масала, хьатІадоагІача шера республика юрта боахам дегІабоалабарга дІадохийтаргда 60 миллион сом пачхаьалкхени 17,6 миллион сом колхозийи ахча. Колхозашкеи совхозашкеи хьалъергья хьайбаш леладу йоккхий комплексаш, къаьстта теркам тІабохийтаргба лаьтташта мелиораци яра.

ЦІенхаштта тоабе лерхІ гІишлошъеча организацей болх. 1972 шера капитальни вложенеш дукхагІча даькъе хьожаю хьалъе йолаяь объекташ йистеяхара, нах чубаха цІенош хьалдара.

Йоккхий а бехктокхаме а я кердача шера Нохч-ГІалгІайчен къахьегамхоша кхоачашъе еза планаш. Цудухьа юххьанца денз промышленни предприятей, колхозий, совхозий кулгалхоша, юххьанцарча партийни, профсоюзни, комсомольски организацеша еррига коллективаш оарцагІъяха еза уж кхоачашъяра.

Декхар сенах латт аьлча, из латт производства эффективности къахьегама овсарлеи лакхъярах, Іилманеи техниканеи карагІдаьннараш производстване юкъекхахьарах, къахьегам Іилман ларда тІа вІаштІехьбаккхарах, производственни дисциплина чІоагІъярах, дика продукци мара ара ца хецарах, экономе режим чІоагІъярах, лерттІа доал ца дарца къовсам лоаттабарах.

Партийни, профсоюзни, комсомольски организацеша къаьстта теркам тІабахийта беза социалистически яхь шерагІа йоаржаяра, хьалха латтарий опыт массанена дІайовзийтара. ХІара саг дІакхетаве веза пхе шера планаш кхоачашъелга цун хьинарах, организованностах, дисциплинах тийша хиларах.

Вай тешаш да хьатІадоагІа 1972 шу — СССР-и Нохч-ГІалгІай АССР-и вІашагІъелла 50 шу дуза шу — халкъа боахам, Іилма, культура дІахо а дегІайоалаяра шу хургхиларах.

Баркал хьона, къаьна шу! Марша доагІалда, кердадар!

Грозненски химически комбината контрольно-измерительни приборий цехе хьинаре къахьегарца белгалъяьнна я слесарь Костюченко Полина Васильевна. Цу цеха болхлошта юкъе эггара хьалхарчарца коммунистически къахьегама сийлен цІи яьккхай цо. Соахк цунна елар ленински юбилейни медаль. Дуккхача шерашка хьинаре къахьегарах цун цІи комбината Сийлен книжка тІа дІаязъяьй.

СУРТА ТІА: слесарь П. Костюченко.

С. Хугаева сурт.

Грозненски электромеханически заводе хьинаре къахьегаш я электросварщица Мартынова Раиса Николаевна. Цхьа смена дІаяхийтац цо ший норма 130—140 процент кхоачаш ца еш. Массехк бутт баьннаб шера задани кхоачаш а яь пятилетка шоллагІча шера чотах цо къахьега.

СУРТА ТІА: электросварщица Р. Мартынова.

И. Плиева сурт.

ШУ ЧАКХДОАЛАШ ЛАТТ

Шерра социалистически яхь а йоаржаяь къахьегача Нохч-ГІалгІайчен дукхача предприятей коллективаша дика чакхдоакх нийслагІча пятилетка хьалхара шу.

Укх тІехьарча деношка пачхьалкхен планал совгІа продукци арахецаш ба заводий, фабрикай болхлой.

Тахан оаха кепатох хьалха латтараштa карагІдаьннараш довзийташ йола материалаш.

Дикача гІулакхий эстафета кердача шерага дІалуш да 1971 шу!

Дикача къахьегама толамашца чакхдоаккх пятилетка хьалхара шу Карабулакски бурув тохара балхий управлене коллективо. Бурув тохара шера план 29 декабре кхоачашъяьй цо. Белгалъяьнна дика къахьегаш я бурувдетта мастераш С. И. Михайлов, А. К. Егоров, Ф. Д. Гайворовский керте латта бурувдеттарий бригадаш.

А. БАКАЛЮК.

* * *

Грозненски № 2 йолча гІишлой материалаш арахецача комбината коллективо товарни продукци арахецареи продукцена реализаци яреи шера план ханал 10 ди хьалха кхоачашъяьй. Планал совгІа реализаци яьй 60 эзар сома мaьха гІишлой материалашта. Хьинаре къахьегаш я комбинате Погорелец Светлана керте латтача 4-ча цеха коллектив.

З. ДОШУХАНОВА.

* * *

Шера план ханал хьалха кхоачашъяра социалистически яхье яьнача Грозненски швейно-производственни объединене цехий, участкай коллективаша дог гІоздоахача къахьегама толамашца чакхдоаккх ер шу. Товарни-продукци арахецара шера план ханал ах бутт хьалха кхоачаш а еш, планал совгІа арахийца продукци 150 эзар сома мaьха я. Продукцена реализаци яра задани кхоачашъяьй объединене хІамаш тегараша. Социалистически яхье хьалхаоа моттиг лелаю Е. Мустафина, Т. Мельситова керте латтача цехий коллективаша.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

* * *

«Грозвино» объединене предприятешта юкъе хьалха латтачарех я Грозненски вино-коньячни комбината коллектив. Пятилетка хьалхарча шера заданел совгІа цо арахийца тайп-тайпара продукци 186 эзар сома мaьха я. Уж толамаш доахача хьинаре дакъа лаьцад чхьагІар чудеттача цеха коллективо.

М. ЗАХАРОВ.

* * *

Ханал хьалха пятилетка хьалхарча шера план кхоачаш а яь планал совгІа итташ эзараш сома мaьха мехкдаьтта сийрда продукци арахийцай В. И. Ленина цІерагІча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода технологаша. Кхыча цехашта, коллективашта хьокхам телаш я И. Вязников, С. Хаджиев керте латтача цехий коллективаш.

Л. ФОМЕНКО,

тха штате йоаца корр.

ХАНАЛ ХЬАЛХА

СССР ЦСУ ХОАМ

Электроэнерги яккхара шера план ханал хьалха кхоачашъяьй электростанцей болхлоша.

1970 шераца нийсйича 60 миллиард киловатт-сахьат хІана яьккхаяц аьнна дукхагІа йоаккхаргья электроэнерги.

* * *

Мехкдаьтта чакхдоахачеи мехкдаьттахимически промышленноста предприятей коллективаша ханал хьалха кхоачашъяьй бензин, дизельни доагор, каучук, автопокрышкаш, бутыловии изобутыловии спирташ, дукха кхыйола лоархІамегІара резино-технически изделеш хьаяра шера план.

Шу чакхдалалехьа планал совгІа тоьал дукха арахецаргья мехкдаьтта чакхдоахачеи мехкдаьттахимически промышленноста тайп-тайпара продукци.

* * *

Автомобильни промышленноста болхлоша ханал хьалха кхоачашъяьй шера автомобилаш арахецара плани планал совгІа арахецара задании. Шу чакхдалалехьа планал совгІа арахецаргья 19 эзар гаргга автомобиль. 1970 шераца нийсйича 24 процент дукхагІа автомобилаш ара а хийца, шера миллион совгІа автомобиль хьаергйолча рубежага кхаьчаб автомобилашъераш.

* * *

Дулхеи шурийи промышленноста болхлоша ханал хьалха кхоачашъяьй дулх даккхареи цІенача шурий продукци хьаяреи шера план.

Шу чакхдалехьа планал совгІа доаккхаргда 500 эзар тонн совгІа дулхи 300 эзар тонн цІенача шурий продукции.

* * *

Граждански авиаце болхлоша ханал хьалха кхоачашъяьй пассажираш дІа-хьа кхувлара а авиацега халкъа боахаме болх байтара а шера план.

ДОТТАГІАЛА ВИЗИТ ЧАКХЪЯЬННАЙ

КПСС ЦК-ас, СССР Лакхехьарча Совета Президиумо, Советски правительства вийха вена доттагІала визитаца Советски Союзе хинна Куба Коммунистически парте ЦК Политбюрои ЦК Секретариатеи член, Куба Республика Президент Освальдо Дортикос Торрадо 28 декабре Москвера шоай мехка цІавахар.

Кубаи Советски Союзеи пачхаьалкхений байракхашца ерача Внуковски аэродроме Освальдо Дортикос Торрадо накъавоаккхаш вар КПСС ЦК Политбюро член, СССР Министрий Совета Председатель А. Н. Косыгин, КПСС ЦК секретарь К. Ф. Катушев, кхыбараш.

Самолет гІеттача майдан тІа сийлен ха оттадаьдар Герзашцарча низий кхаь тайпах — гІашлойх, летчикех, морякех.

Советски тІемахой стройна хьалхашка гІолла тІехбайлар О. Дортикоси А. Н. Косыгини. Шин мехка Пачхаьалкхений гимнаш лакхар.

Кубински хьаьший Іимерза къаст советски пачхаьалкхен дештелашцара, Москверча къахьегамхой вихалашцара. Гаванагахьа бухь булл самолето.

(ТАСС).

КУБА РЕСПУБЛИКА ПРЕЗИДЕНТ ОСВАЛЬДО ДОРТИКОС ТОРРАДО СССР-е ХИЛАРАХ

КПСС ЦК, СССР Лакхехьарча Совета Президиумо, Советски правительства хьийха доттагІала визитагІа 21 декабре денз 28 декабре кхаччалца СССР-е хилар Куба Коммунистически парте ЦК Политбюрои Секретариатеи член, Куба Республика Президент новкъост Освальдо Дортикос Торрадо.

СССР-е волча хана Освальдо Дортикос КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева тІайица хилар. Из вІашагІкхийтта хилар КПСС ЦК Политбюро членаца, СССР Лакхехьарча Совета Президиума председателца Н. В. Подгорнеца.

КПСС ЦК Политбюро членаца, СССР Министрий Совета Председателца А. Н. Косыгинца къамаьлаш хилар.

ВІашагІкхийттача дог цІена, доттагІала, вошала хьале къамаьлаш деча, йоах официальни хоама тІа, шинна а мехка партейи првительствайи балхах хоам беш вІаши дагабаьлар.

ОагІонаша могабир новкъост А. Н. Косыгин визитагІа Кубе волча хана 1971 30 сентябре цхьана яьча советско-кубински коммюнике тІа цхьа барт а болаш хІанзарча дунен халкъашта юкъерча хьала баь лоархІам.

Советски Союзои Кубаси дІахо а хьинаре болх бергба социалистически содружества мехкаш, коммунистически болхлойи болам кхотабара, халкъаш мукъалахараи машараи тІехьа лоаттабеча къовсаме антиимпериалистически низаш чІоагІдара тІаберзабаь.

ОагІонаша раьза хинна белгалдаьккхар Латински Америке къамаш мукъадахара болам, дІахо а лакхлуш хилар, харцахьа йолаш лаьрхІар цу процесса новкъарле яра тІаерзаяь американски империализмаи реакцеи агрессивни политика.

Советски кулгалхоша белгалдаьккхар Куба Коммунистически парте ЦК Хьалхара секретарь, Куба Республика революционни правительства премьер-министр новкъост Фидель Кастро Чиле, Перу, Экваторе ваха хилар Латински Америка мехкашкарча кортамукъален болама гІулакхна боккха лоархІам болаш а американски континенте Куба дІакъоастаяра тІехьара империалистически политика йохаяраи цун дунен халкъашта юкъера позицеш чІоагІъяраи гІо деш а хилар.

Советски оагІоно харцахьара хІама лаьрхІар империализмо Кубана духьал тІеххьара деш долча агрессивни кхерамех. КПК Хьалхарча секретарей Куба революционни правительства Премьер-Министрен новкъоста Фидель Кастрос къаьгга хьакхайкадаь долча Куба халкъо нийсхонцей къонахчал долаши деча гІулакхашца барт — цхьоагІо хилар дІа а хьекхар.

Къамаьлаш деча хана дикка теркам тІабахийтар дІахо а советско - кубински доттагІал чІоагІдара, шин мехка юкъера вІаши леладу гІулакхаш дегІадоаладара гІулакхашта.

ОагІонаша белгалдаьккхар Советски Союзаи Куба Республиканеи юкъе вІаши леладу экономически технически гІулакхаш толамца дегІадахкар.

1972 — 1975 шерашка Советски Союзаи Куба Республиканеи юкъе вІаши леладу экономически гІулакхаши торговли дегІайоалаяра перспективай хьакъехьа дага а баьлар. ОагІонаша чІоагІдир советско-кубински экономически бувзамаш тІехьа тІайоагІача хана а мамогга чІоагІде лерхІаш шаккхе а хилар.

Новкъоста Освальдо Дортикоса Куба халкъагара дег чура баркал аьлар КПСС Центральни Комитета, Советски правительствана, советски халкъа, Куба экономика дегІайоалаяра Советски Союзо доккха экономически технически новкъостал деш хиларах. Шинна а оагІоно раьза хинна белгалдаьккхар новкъоста Освальдо Дортикоса визит, хинна къамаьлаш СССР-аи Куба Республиканеи юкъера вежарашха дола доттагІали вІаши айхха леладу гІулакхаши дІахо а чІоагІдара новкъа боаккха боккха гІа хилар.

(ТАСС).

РЕСПУБЛИКА АВТОТРАНСПОРТА БОЛХЛОШТА НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СИЙЛЕН ГРАМОТА ЯЛАРАХ ДОЛА

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

УКАЗ

1971 шера ялаташ чуэцача хьинаре дакъа лацарах а ялати кхыйола юртбоахама культураши хьаозача хьокхамаш лакха хиларах а Нохч - ГІалгІай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота лойла:

Абубакаров Асламхана Шараиена — Нохч - ГІалгІай транспортни управлене 1436 автоколонна шофера.

Батаев Вахийна — Нохч - ГІалгІай транспортни управлене Наурски автотранспортни предприяте шофера.

Вардзелов Владимир Павловича — Нохч - ГІалгІай транспортни управлене 1436 автоколонна шофера.

Величко Сергей Ивановича — «Чечингстройтранс» производственни автотранспортни объединене ремонтни мастерской начальника.

Дадилов Бексолта Шамсудина — «Чечингстройтранс» автотранспортни объединене шофера.

Даудов Туркона — «Сельхозтехника» Аргунски отделене гаража заведующена.

Дукаев Мовладена — «Чечингстройтранс» автотранспортни объединене шофера.

Елдашев Махьмада — районий юкъарча «Сельхозтехника» Шалински объединене шофера.

Литвинов Николай Александровича — № 7 йолча специализированни треста Грозненски монтажни управлене автобаза шофера.

Лынов Петр Елисеевича — «Чечингушводстрой» гІишлошъяра управлене автотранспортни контора шофера.

Маматов Висангире Дауда — «Грознефть» объединене производственни автотранспортни управлене шофера.

Татаев Сайдале Сайдалена — «Грознефть» объединене производственни автотранспортни управлене шофера.

Торбин Александр Ефимовича — «Грознефть» объединене производственни автотранспортни управлене шофера.

Халидов ИбраьхІама Іаьлийна — «Сельхозтехника» объединене Аргунски отделене шофера.

Щепкин Анатолий Павловича — «Грознефтехимзаводы» объединене автотранспортни контора шофера.

Эхиев АбдуллахІе Рамзана — «Чечингушводстрой» гІишлошъеча управлене автотранспортни контора шофера.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель К. ОЗДОЕВ.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Г. СКЛОКИН.

гор. Грозный,
1971 шера 21 декабрь.

РЕСПУБЛИКЕРЧА АВТОТРАНСПОРТНИ БОАХАМИЙ КОЛЛЕКТИВАШТА НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СИЙЛЕН ГРАМОТА ЯЛАРАХ ДОЛА

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

УКАЗ

1971 шера ялаташ чуэцача хьинаре дакъа лацарах а ялати кхыйола юртбоахама культураши хьаозача хьокхамаш лакха хиларахи Нохч - ГІалгІай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота лойла автотранспортни боахамий коллективашта:

«Сельхозтехника» республикански объединене Аргунски отделене автобоахама.

«Чечингстройтранс» автотранспортни объединене.

«Чечингушводстрой» гІишлошъяра управлене автотранспортни контора.

Нохч - ГІалгІай транспортни управлене 1436 автоколонна.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель К. ОЗДОЕВ.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Г. СКЛОКИН.

гор. Грозный,
1971 шера 21 декабрь.

МАШАРЕИ ПРОГРЕССЕИ НОВКЪА!

Ленинградски областной партийни организаце актива собрани

ЛЕНИНГРАД, 28 декабрь. (ТАСС). Политически къахьегамеи хьинар чІоагІа айденнача хьалашка советски наха толаме чакхдоаккхаш латт кердача пятилетка хьалхара шу. КПСС XXIV исторически съездо белгалъяь коммунизм хьалъяра программа кхоачашъяр духьа тІагІертта, хьинар ца кходеш къовсам лоаттабаь шу. Ленинградеи Ленинградски областеи къахьегамхой, пятилетка хьалхарча шера задани 25 декабре кхоачаш а яь, хІанз шерра яхь йоаржаеш ба къахьегама овсарлеи производства эффективности лакхъяр духьа, нийслагІча пятилетка хьалхарча шера план ханал хьалха кхоачашъяр духьа.

Ленинградцашта, мехкарча берригача къахьегамхошта а санна, де дезарий низ бола программа а хинна дІаэттай КПСС ЦК ноябрьски Пленума решенеш. СССР Лакхехьарча Совето тІайица керда пхе шера план.

КПСС ЦК ноябрьски Пленума итогашта хетаяь я тахан «Октябрьский» яхача йоккхача концертни зале дІайолаенна Ленинградски областной партийни организаце актива собрани.

Собрани хьайиллар парте Ленинградски областной комитета хьалхарча секретара нов. Г. В. Романова.

Гулбеннараша ура а айтта, чІоагІа, дІаьхдаь тІоараш а детташ, тІайицар актива собране доклад яь КПСС ЦК Генеральни секретарь новкъост Л. И. Брежнев.

1971—1975 ШЕРАШКА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ХАЛКЪА БОАХАМ ДЕГIАБОАЛАБАРА ПАЧЧАХЬАЛКХЕН ПХЕ ШЕРА ПЛАНА ХЬАКЪЕХЬАРА

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АВТОНОМНИ СОВЕТСКИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ РЕСПУБЛИКА

ЗАКОН

Нохч - ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Лаккхехьарча Совето соцам бу:

Статья 1. Нохч - ГIалгIай АССР Министрий Совето хьачуенна, пятилетка шераштa, министерстваштa, управленешта, ведомстваштa йиккъа, КПСС XXIV съезда Директивай ларда тIа оттаяь 1971—1975 шерашка Нохч-ГIалгIай АССР халкъа боахам дегIабоалабара Паччахьалкхен пхе шера план къоабалъе.

Статья 2. 1971—1975 шерашка Нохч - ГIалгIай АССР халкъа боахам дегIабоалабара Паччахьалкхен пхе шера плана укх тайпара керттера хьокхамаш чIоагIдолда:

(1970 шераца проценташ лоархIаш нийсбича)

	1971 ш.	1972 ш.	1973 ш.	1974 ш.	1975 ш.
Промышленноста продукци 1967 ш. 1 VIII хиннача предприятей оптови мах хашца лоархIаш лакхъядара темпаш					
Нохч - ГIалгIай АССР моттигерча промышленноста министерство	115	126,9	140,3	155,2	171
Нохч - ГIалгIай АССР ккачан промышленноста министерство	99,4	104,5	111,6	119,1	137,6
Промстройматериалий управлени	101,3	103,4	105,5	111,8	123,4
Йоагоча хIаман промышленни управлени	97,8	106,7	111,1	122,2	133,3
Паччахьалкхен капитальни вложенеш	24,0	20,82	18,14	19,18	19,47
Паччахьалкхени кооперативнни торговле розничн товарооборот	456,5	486,5	521,6	557,3	599,5

Юртбоахама продукци яккхара шера юкъера боарам хьалхагIа дIадахача пхе шераца нийсбича 27 процент лакхболба 1971—1975 шерашка, тIа-тIа дукхагIа эшаш йола бахача наха кхачан продукташи промышленноста бедали бизза кхоачамбалла хулга Iалаш а дIь. Къахьегама овсарле пхе шера колхозашкен совхозашкен 35 процент лакхйолла, дикка лохболба продукци яккхарга дIабода мах.

Статья 3. Нохч- ГIалгIай АССР Министрий Совета тIадуллалда КПСС XXIV съезда Директивашка хьежжа халкъа вахара материальни культурни боарам дIахо лакхбара тIаерзаь мероприятеш чакхйоахилга.

1971—1975 шерашка кхоачашделга Iалашдолда:

	1971 ш.	1972 ш.	1973 ш.	1974 ш.	1975 ш.
1. 1971 ш. хиннача отпускной маьхех бытовой гIулакхаш делга (миллионаш сомаш)	12,7	14,4	17,35	20,75	25,6
цу даькъе юрт	3,05	3,75	4,95	6,45	8,5
царех:					
Бахача наха бытовой гIулакхаш дара министерство	8,62	9,9	12,0	14,4	17,5
цу даькъе юрт	2,04	2,65	3,53	4,6	6,1

1971—1975 шерашка чакхлоаккхалда кагирхой массане юкъарча юкъерча образованега балга.

Массе меттера хьатIадоагIача ахчай чотах (Министрий Совете гIолла) пхе шера хьалдолла еррига а лаьрхIача 243.8 эзар квадратни метр чуIе моттиг йола цIенош, е 1966—1970 шерашкарчул 26 процент дукхагIа.

Статья 4. Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совето:

а) 1971—1975 шерашка СССР халкъа боахам дегIабоалабара пхе шера планах йолча КПСС XXIV съезда Директивашка а укх Законага а хьежжа шийна карарча хIара предприятен организацен пхе шера планаш оттаелга Iалашдолда:

б) пхе шера план кхоачашъеча юкъагIа Iалашдолда ерригача предприятешей организацешен планаш кхоачашъелга, цар боахама гIулакхашта анализ яра, общественни производства эффективность лакхъяра резерваш хьагучаяхараи царех пайда эцараи, Iилманен техниканен карагIдаьнараш производствана юкъе кхахьара ханаш лоацъяра, производства интенсификаци чIоагIъяра, цу ларда тIа халкъа боахама ерригача доакъошка экономически хьокхамаш тоадара беш бола болх чIоагIболба;

в) халкъа боахама ерригача звеньяшка паччахьалкхен дисциплина ма могга чIоагIъелга, боахама гIулакхашка социалистически законность тешшаме кхоачашъелга Iалашдолда. планаши заданеши шоай ханнахьа кхоачашъяра хьалхара, средстваши материальни ресурсаши хьурмат деши кхетамцен дIаахийтара хьалхара, оборудованехи бедалахи пайда нийса эцара хьалхара, ерригa кооперированни поставкаш оттаьча ханашка кхоачашъяра хьалхара, технологически дисциплина чIоагIа лелаяра хьалхара хIара боахама кулгалхочун бехктоккхам айболба;

г) лира тIахьожам оттаболба карарча предприятешен организацешен пхе шера планаш кхоачашъяра лелама.

Статья 5. Коммунизма материально - технически база хьаяра лоархIамегIара хьал хилараx тарра производствана доалдара, планированни экономически стимулированни яра беш бола болх пхе шера планах йолча КПСС XXIV съезда Директивашка хьежжа дIахо хьолба Нохч - ГIалгIай АССР Министрий Совето, министерствашен ведомствашен, ерригача боахама организацешa, цу цхьан ханна общественни производствана массе оагIоракьяра интенсификаци елген цун эффективность лакхъелген Iалаш а деш.

Статья 6. Нохч- ГIалгIай АССР Министрий Совета тIадуллалда 1971—1975 шерашка Нохч - ГIалгIай АССР халкъа боахам дегIабоалабара паччахьалкхен планах лаьца еннача, Нохч - ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета планово-бюджетнии отраслевии комиссеша яьча заключенеш тIарча предложенешкен замечанешкен, хIаьта иштта Нохч - ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета сесси депутаташа тийннача предложенешкен замечанешкен хьожийга а царех лаьца йоагIаш йола решенеш тIаэцилга а.

Нохч - ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума председатель **К. ОЗДОЕВ.**
Нохч - ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума секретарь **Г. СКЛОКИН.**
г. Грозный,
1971 ш., 21 декабрь.

1972 ШЕРА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ХАЛКЪА БОАХАМ ДЕГIАБОАЛАБАРА ПАЧЧАХЬАЛКХЕН ПЛАНАХ ДОЛА

НОХЧ - ГIАЛГIАЙ АВТОНОМНИ СОВЕТСКИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ РЕСПУБЛИКА

ЗАКОН

Нохч - ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Лаккхехьарча Совето соцам бу:

Статья 1. Нохч - ГIалгIай АССР Министрий Совето хьачуенна 1972 шера Нохч - ГIалгIай АССР халкъа боахам дегIабоалабара Паччахьалкхен план Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета планово - бюджетнии отраслевии комиссеша даь тоадараш теркал а деш къоабалъе.

Статья 2. 1972 шера Нохч - ГIалгIай АССР халкъа боахам дегIабоалабара Паччахьалкхен плана укх тайпара керттера хьокхамаш чIоагIдолда:

(1971 шераца нийсбича проценташца алсамъялар)

Реализаци еш йола промышленноста продукци	7,4 проц.
цу даькъе:	
Моттигерча промышленноста Министерство	11,8 проц.
Ккачан промышленноста министерство	4,5 проц.
Промстройматериалий управлени	4,4 проц.
Йоагоча хIаман промышленноста управлени	3,3 проц.
Паччахьалкхени кооперативнии торговле розничи товарооборот	7,1 проц.

Статья 3. 1971 шераца нийсбича 1972 шера дукхагIа делга Iалашдолда.

Бахача наха ду бытовой гIулакхаш	14,5 проц.
цу даькъе:	
юрташка	20,9 проц.

1972 шера массе меттера хьатIадоагIача ахчай чотах 43 эзар квадратни метр чуIе моттиг йола цIенош хьалдолда.

Статья 4. Нохч - ГIалгIай АССР Министрий Совета тIадуллалда «1971—1975 шерашка СССР халкъа боахам дегIабоалабара Паччахьалкхен пхе шера плана хьакъехьарча» КПСС XXIV съезда Директивашкен СССР Законаген хьежжа советски халкъа материальни культурни боарам дIахо лакхбара тIаерзаь мероприятеш 1972 шера чакхйоахилга.

Статья 5. Нохч - ГIалгIай АССР Министрий Совета тIадуллалда Нохч - ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета планово-бюджетнии отраслевии комиссеша яьча заключенеш тIарча 1972 шера Нохч - ГIалгIай АССР халкъа боахам дегIабоалабара Паччахьалкхен планах йолча предложенешкен замечанешкен, хIаьта иштта Нохч - ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета сессе депутаташа еннача предложенешкен замечанешкен хьожилга а царех лаьца йоагIаш йола решенеш тIаэцилга а.

Нохч - ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума председатель **К. ОЗДОЕВ.**
Нохч - ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума секретарь **Г. СКЛОКИН.**
г. Грозный,
1971 ш., 21 декабрь.

«НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР КОММУНАЛЬНИ БОАХАМА МИНИСТЕРСТВАХ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЧУIЕЧА ЦIЕНОЙ-КОММУНАЛЬНИ БОАХАМА МИНИСТЕРСТВО ЯРАХ» А НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР КОНСТИТУЦЕ (КЕРТТЕРЧА ЗАКОНА) 44 СТАТЬЯНА ЮКЪЕ ХУВЦАМАШИ ТIАТОХАРАШИ ДАРАХ А ДОЛА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАККХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ ЧIОАГIДАРА ХЬАКЪЕХЬАРА

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АВТОНОМНИ СОВЕТСКИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ РЕСПУБЛИКА

ЗАКОН

Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Лаккхехьарча Совето соцам бу:

1971 шера 7 сентябрера «Нохч-ГIалгIай АССР коммунальни боахама Министерствах Нохч-ГIалгIай АССР чуIеча цIеной коммунальни боахама Министерство ярах» дола Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума Указ чIоагIде.

Цунга хьежжа эшаш дола хувцамаши тIатохараши юкъехьолда Нохч-ГIалгIай АССР Конституце 44 статьяна, из статья укх тайпара а оттаеш:

«Статья 44. Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совет хьаю Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совето дIахарех латташ:

Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета председателах;
Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета Председатела заместителех;
Нохч-ГIалгIай АССР министрех:
Бахача наха бытовой гIулакхаш дара;
Чурча гIулакхий;
ЧуIеча цIеной-коммунальни боахама;
УнахцIено лорaяра;
Культура;
Мелиорацей хин боахамей;
Моттигерча промышленноста;
Ккачан промышленноста;
Просвещене;
Юрта боахама;
Социальни Iалашон;
Торговле;
Финансай;
Юстице:
Нохч-ГIалгIай АССР Паччахьалкхен планови комиссе председателах;
Нохч-ГIалгIай АССР халкъа тIахьожама Комитета председателах;
Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета телевиденей радиовещанеи Комитета председателах;
Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Советерча паччахьалкхен пхерамзлен Комитета председателах;
Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета «Сельхозтехника» республикански объединене председателах;
Управленей начальникех:
ГIишлошъярей архитектурай гIулакхашта йолча;
Къахьегама ресурсаех пайда эцара йолча;
ГIишлой материалий промышленноста;
Iалашони обытей;
Автомобильни наькъаш дехкарей тоадарей;
Йоагоча хIаман промышленноста;
Маьхий отдела начальниках».

Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума председатель **К. ОЗДОЕВ.**
Нохч - ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума секретарь **Г. СКЛОКИН.**
г. Грозный,
1971 ш. 21 декабрь.

1970 ШЕРАРА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АВТОНОМНИ СОВЕТСКИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ РЕСПУБЛИКА ПАЧЧАХЬАЛКХЕН БЮДЖЕТ КХОАЧАШЪЯРАХ ЙОЛА ОТЧЕТ ЧIОАГIЪЯРА ХЬАКЪЕХЬАРА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АВТОНОМНИ СОВЕТСКИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ РЕСПУБЛИКА ЛАККХЕХЬАРЧА СОВЕТА

СОЦАМ

Нохч - ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Лаккхехьарча Совето соцам бу:

1970 шерара Нохч - ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Паччахьалкхен бюджет кхоачашъярах йола отчет чIоагIйойла доходашта 122.950 эзар соми расходашта 114.980 эзар соми долаш, доходаш расходел 7970 эзар сом дукхагIа а йолаш.

Нохч - ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума председатель **К. ОЗДОЕВ.**
Нохч - ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума секретарь **Г. СКЛОКИН.**
г. Грозный,
1971 ш., 21 декабрь.

ДЕПУТАТ Ш. Я. ДУРДИЕВ НОХЧ - ГIАЛГIАЙ АССР ЛАККХЕХЬАРЧА СОВЕТА ЮРТА БОАХАМА ЙОЛЧА МАССАЗАРЧА КОМИССЕ ПРЕДСЕДАТЕЛАЛЛА ХАРЖАРАХ БОЛА НОХЧ - ГIАЛГIАЙ АССР ЛАККХЕХЬАРЧА СОВЕТА

СОЦАМ

Нохч - ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Лаккхехьарча Совето соцам бу:

Депутат Дурдиев Яхьяй Шамал Нохч - ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета юрта боахама йолча массазарча комиссе председателалла харжа.

Нохч - ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума председатель **К. ОЗДОЕВ.**
Нохч - ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума секретарь **Г. СКЛОКИН.**
г. Грозный,
1971 ш., 21 декабрь.

НОВ. А. В. ПШЕНИЧКИНА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАККХЕХЬАРЧА СУДА ЧЛЕНА ДЕКХАРЕХ МУКЪАЯЛИЙТАРАХ БОЛА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАККХЕХЬАРЧА СОВЕТА

СОЦАМ

Нохч - ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Лаккхехьарча Совето соцам бу:

Нов. Пшеничкина Анна Викторовна Нохч - ГIалгIай АССР Лаккхехьарча суда члена декхарех мукъаялийта.

Нохч - ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума председатель **К. ОЗДОЕВ.**
Нохч - ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума секретарь **Г. СКЛОКИН.**
г. Грозный,
1971 ш., 21 декабрь.

«НОВ Л. С. КУЛЯВЧИНСКИЙ НОХЧ - ГIАЛГIАЙ АССР МИНИСТРИЙ СОВЕТА АВТОМОБИЛЬНИ НАЬКЪАШ ДЕКХАРЕЙ ТОАДАРЕЙ УПРАВЛЕНЕ НАЧАЛЬНИКА ДЕКХАРЕХ МУКЪАВАЛИЙТАРА ХЬАКЪЕХЬАРА» НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАККХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ ЧIОАГIДАРАХ БОЛА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАККХЕХЬАРЧА СОВЕТА

СОЦАМ

Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Лаккхехьарча Совето соцам бу:

1971 шера 29 сентябре лаь нов. Кулявчицский Лев Станиславович, пенсе тIа водаш хиларца дувзаденна. Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета автомобильни наькъаш декхарей тоадарей Управлене начальника декхарех мукъавалийтарах дола Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума Указ чIоагIде.

Нохч - ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума председатель **К. ОЗДОЕВ.**
Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума секретарь **Г. СКЛОКИН.**
г. Грозный,
1971 ш. 21 декабрь.

1972 ШЕРА ЙОЛЧА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АВТОНОМНИ СОВЕТСКИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ РЕСПУБЛИКА ПАЧЧАХЬАЛКХЕН БЮДЖЕТАХ ДОЛА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АВТОНОМНИ СОВЕТСКИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ РЕСПУБЛИКА

ЗАКОН

Нохч - ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Лаккхехьарча Совето соцам бу:

Статья 1. Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совето хьачуенна 1972 шера йола Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Паччахьалкхен бюджет доходаштен расходаштен 109.156 эзар сом а долаш чIоагIъе.

Статья 2. 1972 шера йолча Нохч-ГIалгIай АССР Паччахьалкхен бюджета тIа чIоагIйойла паччахьалкхени кооперативнии предприятешкаген организацешкарен хьатIайоагIа доходаш — оборота тIара йоаха налог, пайдаш тIара хьачутела ахчаш, керттерча производственни фондехи оборотни средствaехи тела мах, пайдах юхелисa мукъа ахча, подоходни налог, социалистически боахамгара хьатIайоагIа кхыйола доходаш — дерригa ахча 85.664 эзар сом а долаш.

Статья 3. 1972 шера йолча Нохч-ГIалгIай АССР Паччахьалкхен бюджета тIа чIоагIйойла халкъа боахамга — промышленность, юрта боахам, наькъий боахам, чуIеча цIеной-коммунальни боахам бувзам, халкъа боахама кхыдола доакъош дегIаккхувларга — дIаухийта расходаш дерригa ахча 20.848 эзар сом а долаш.

Статья 4. 1972 шера йолча Нохч - ГIалгIай АССР Паччахьалкхен бюджета тIа чIагIдолда социальни - культурни мероприятешка — массане а юкъарча дешара школашка, юкъерча специальни дешара заведенешка, Iилма-тохкама учрежденешка, библиотекашка, клубашка, театрашка, кепайоазонга, просвещенеи культураи даькъерча кхыча мероприятешка, больницашка, берий яслешка, санаторешка, унахцIено лорaярей физически культураи кхыча учрежденешка; пенсешкен пособешкен — дIадохийта ахча дерригa а 83.922 эзар сом долаш.

Статья 5. 1972 шера йолча Нохч-ГIалгIай АССР Паччахьалкхен бюджета тIа чIоагIдолда паччахьалкхен Iаьдалеи паччахьалкхен управленеи органаш лелаярга дIадохийта ахча — 3019 эзар сом.

Статья 6. 1972 шера йола Нохч-ГIалгIай АССР республикански бюджет чIоагIйойла доходаштен расходаштен дерригa ахча 34.539 эзар соми 1973 шера 1 январе кассе гучахьара оборотни ахча 1500 эзар соми долаш.

Статья 7. 1972 шера йола районийи городийи бюджеташ доходаштен расходаштен дерригa ахча 74.617 эзар сом долаш оттайойла, цу бюджетий кассера 1973 шера 1 январе гучахьара оборотни ахча дерригa а 3000 эзар сом оттадолда, цу даькъе:

(эзараш сомаш)

	1972 шера доходашии расходаши	1973 шера 1 январера гучахьара кассера оборотни ахча
Ачхой-Мартана район	2826	130
Ведана район	2438	120
Грозненски район	4412	210
Надтеречни район	2197	105
Наьсарен район	3475	175
Наурски район	3101	155
Ножай-Юрта район	3403	155
Советски район	1695	85
Сунженски район	3706	185
Урус-Мартана район	3430	175
Шаьла район	5391	240
Шелковской район	2895	165
г. Грозный	28713	800
г. Гудермес	3770	160
г. МалгIабик	3165	140

1972 шера районийи городийи бюджеташка оборота тIара йоахача налогацара хьы тIа а хьачуyха ахчаш потребительски кооперацe организацей розничи товарооборотага хьежжа укх боараме оттадолда:

(эзараш сомаш)

Ачхой-Мартана район	1088
Ведана район	1730
Грозненски район	1619
Надтеречни район	1031
Наьсарен район	933
Ножай-Юрта район	2412
Советски район	1301
Урус-Мартана район	2020
Шаьла район	3566
г. МалгIабик	790
Дерригa а	16499

Статья 8. 1972 шера Нохч-ГIалгIай АССР районийи городийи бюджеташка хьачутела ахча чIоагIдолда:

а) бахача нахагара йоаккхача подоходни налога тIара, колхозашкара йоаккхача подоходни налога тIара, 1972 шера дIайоагIаьча Паччахьалкхен 3 процент йолча чурча кхаж боагIача заема маьха тIара укх боараме:

Районаши городаши	Бахача нахагара йоахача подоходни налога тIара	Колхозашкара йоахача подоходни налога тIара	Оборота тIара йоахача налогаца	1972 шера дIайоагIаьча паччахьалкхен 3 процент йолча чурча кхаж боагIача заема маьха тIара
	Хьачутелача ахчан проценташ			
Ачхой-Мартана район	100		100	100
Ведана район	100		100	100
Грозненски район	100	100	100	50
Надтеречни район	100		100	50
Наьсарен район	100		100	100
Наурски район	90	100	88,8	100
Ножай-Юрта район	100		100	100
Советски район	100		100	100
Сунженски район	70	50	95,5	100
Урус-Мартана район	100		100	100
Шаьла район	40	100	100	50
Шелковской район	100	50	11,7	100
г. Грозный	30		9,1	36,9
г. Гудермес	85	100	97,5	50
г. МалгIабик	100	100	100	100

б) кооперативни предприятешкарен общественни организацей хозорганашкарен йоахача налогах, юртбоахама налогах, хьун доходах, бераш доацача, цхьаьча, кIезига бераш долча СССР гражданашкара йоахача налогах, 1972 шера ежача ахчан-хIамай лотерейх хьачутелача ахчан тIара 100 процент;

в) кооперативнии общественнии организацеша шоай хIамашта шоай мукъагIа страховании ярах, транспорте пассажираша декхарийла баь страховании ярах, декхарийла беча страховане кхыча тайпаех хьатIадоагIача ахчаш тIара 10 проценти хIамашта страховании яьча бахача наха хьачутелача страховой ахчаш тIара 50 процентa.

1972 шера Нохч-ГIалгIай АССР республикански бюджете хьачутела ахчаш РСФСР Главнефтеснаба Грозненски управлене оборота тIара йоахача налога контингентах 30 проценти «Ростекстильторга» Нохч-ГIалгIай республикански торговни база оборота тIара йоахача налога контингентех 16 проценти чIоагIдолда.

Статья 9. Нохч - ГIалгIай АССР Министрий Совета тIадуллалда 1972 шерарча Нохч-ГIалгIай АССР Паччахьалкхен бюджетах лаьца еннача. Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета планово - бюджетнии отраслевии комиссей заключенешка хьахьекхача предложенешкен замечанешкен, хIаьта иштта Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета заседане депутаташа еннача предложенешкен замечанешкен хьожилга, царех лаьца йоагIаш йола решенеш тIаэцилга. Нохч-ГIалгIай АССР министерствайи ведомствайи доходийи расходийи балансашта а сводни отчеташта а, республикански бюджета, районийи городийи бюджеташта хIаьта дахаа даргдоацаш моттигаш нийсъелча—ерригача паччахьалкхен юкъарча доходаш тIара хьачутелача ахчай боагамашта 1972 шера Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совето чIоагIъяьча Нохч-ГIалгIай АССР халкъа боахам дегIабоалабара Паччахьалкхен планага хьежжа тоадараш юкъехьолга.

Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума председатель **К. ОЗДОЕВ.**
Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума секретарь **Г. СКЛОКИН.**
г. Грозный,
1971 ш. 21 декабрь.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР КЪАХЬЕГАМХОЙ ДЕПУТАТИЙ РАЙОННИ, ГОРОДСКОЙ, ГОРОДЕРЧА РАЙОННИ СОВЕТАХ ДОЛА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЗАКОНАШ ЧIОАГIДАЬ ЮКЪЕДОАЛАДАРА ХЬАКЪЕХЬАРА

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАККХЕХЬАРЧА СОВЕТА

СОЦАМ

«Нохч - ГIалгIай АССР къахьегамхой депутатий районни Советахи» «Нохч - ГIалгIай АССР къахьегамхой депутатий городской, городерча районни Советахи» дола Нохч - ГIалгIай АССР законаш тIаэцарца дувзаденна Нохч - ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Лаккхехьарча Совето соцам бу:

1. «Нохч - ГIалгIай АССР къахьегамхой депутатий районни Советахи» «Нохч - ГIалгIай АССР къахьегамхой депутатий городской, городерча районни Советахи» дола Нохч - ГIалгIай АССР законаш 1972 шера 1 февралe денз чIоагIдаь юкъедоаладе.

2. ХIана лелаш дола Нохч-ГIалгIай АССР законодательство «Нохч - ГIалгIай АССР къахьегамхой депутатий районни Советахи» «Нохч - ГIалгIай АССР къахьегамхой депутатий городской, городерча районни Советахи» дола Нохч - ГIалгIай АССР законашка хьежжа а даь дIаоттадалца йолча хана къахьегамхой депутатий районни, городской, городерча районни Советий гIулакхаш нийсдеш йола акташ, нагахьа санна укх законашта уж духьала еце, тIаэцаш хилар оттадолда.

3. Нохч - ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума тIадуллалда Нохч - ГIалгIай АССР Законодательство «Нохч-ГIалгIай АССР къахьегамхой депутатий районни Советахи» «Нохч - ГIалгIай АССР къахьегамхой депутатий городской, городерча районни Советахи» долча Нохч - ГIалгIай АССР Законашка хьежжа нийсделга.

4. Нохч - ГIалгIай АССР Министрий Совета тIадуллалда Нохч-ГIалгIай АССР правительства решенеш «Нохч - ГIалгIай АССР къахьегамхой депутатий районни Советахи» «Нохч- ГIалгIай АССР къахьегамхой депутатий городской, городерча районни Советахи» долча Нохч - ГIалгIай АССР законашка хьежжа нийсъелга.

Нохч - ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума председатель **К. ОЗДОЕВ.**
Нохч - ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума секретарь **Г. СКЛОКИН.**
г. Грозный,
1971 ш., 21 декабрь.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР КОНСТИТУЦЕ (КЕРТТЕРЧА ЗАКОНА) 63-чея 65-чея СТАТЬЯШТА ЮКЪЕ ХУВЦАМАШ ДАХЬАРА ХЬАКЪЕХЬАРА

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АВТОНОМНИ СОВЕТСКИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ РЕСПУБЛИКА

ЗАКОН

Нохч - ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Лаккхехьарча Совето соцам бу:

Нохч - ГIалгIай АССР Конституце 63-гIей 65-гIей статьяш укх тайпара оттае:

«Статья 63. Къахьегамхой депутатий районни Советаша хьаю исполнительни комитетий укх лохера отделаши управленеши:

отделаш — чурча гIулакхий;
унахцIено лорaяра;
культура;
халкъа образоване;
юкъара;
социальни Iалашон;
автомобильни наькъаш декхей тоадуи;
финансови;
юрта боахама управлени;
планови комиссеи;

цул совгIа, района боахама башхалонашка хьежжа, Нохч - ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета Президиумо чIоагI а ергйола, къахьегамхой депутатий районни Советаша хьаю отделаш е управленеш:

коммунальни боахама;
моттигерча промышленноста;
торговле.

Статья 65. Къахьегамхой депутатий городской Советаша хьаю укх лохера исполнительни комитетий отделаши управленеши:

отделаш — унахцIено лорaяра;
культура;
халкъа образоване;
юкъара;
социальни Iалашон;
торговле;
финансови;
чурча гIулакхий отдел (управлени),
коммунальни боахама управлени;
планови комисси;

цул совгIа, города промышленноста, цун городскойн пригороднин боахама башхалонашка хьежжа;

моттигерча промышленноста отдел;
юрта боахама управлени».

Нохч - ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума председатель **К. ОЗДОЕВ.**
Нохч - ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума секретарь **Г. СКЛОКИН.**
г. Грозный,
1971 ш., 21 декабрь.

КЪОНА ДОЯРКА

ОЧЕРК

ХЬАЛХА наггахь мара къона кхалсаг бIаргагацар «Назрановский» совхоза Аьтi-Юртарча ферме. Къаьна, ха яха ястий бар укхаза къахьегаш.

ХIаьта, хIинз гIо шу цу ферме. Къоначас мехкараша го бергба шоана.

Царна юкъе белгала я дитхъо дой дегI дола цхьа йоI. Елаенна, безаме я из. Эхь хеташ увзалуш бола ший новкъостий а дIаелле хьаккашта боах цо хьашаца а шоайла а.

Аз юцар Оздоева Люба я. Ший дика гIулакх, кхоачамбоацар, гIадат нахаца декъа, дIахайта, дагаяла эхь хетац Любайна. Дика хет цунна ше сайна болча кхичахьарча къоначаь дояркех язъяь корреспонденци ешаш, цун вахар, лелар дейзача. Цу гаьнарча новкъоста лов хургдакх Люба миштта ях, фу деш я ха.

Тахан кхийнача дуне, вахар довзаш боагIача лакха сакхетам болча гIалгIай кхалнахах саг я Люба. Иштта йоах цох из болх беш йолча ферме а, районе из йовзараша а.

Уж уйлаш дагаръялацар, мукъайоацаше а юкъ-юкъе балха тIера а юлаш ший а ший къоначча новкъостий а вахар цо хьадовзийташ. Кораш, наIараш дIа а къайла кхы хIама гунахьа довцаш ший балхах чу а йина из яьлла хиннаяларе назал мехкарий хургбацар цунна гонахьа. Цунца къахьегаш шийтта йоI я ферме хIанз. ХьалхагIа ше цаI мара яцар из.

— Фу низ ба еррал мехкарий шун ферме чуззар — хетт аз заведующега Аушев Даудега.

СаьргIий новраш хьекхаш чуйнае ков цIендеш боаххача мехкарашта юкъе йоаллача цунгахьа дIахьежа:

— ДIа йоаллар яьх, аьлар цо. Итт класс яьккха яьлча массеехк никъ хьабеллабелар Любайна хьалхашка. Ферме бодар вIалла гуш а теркалбеш а бацар кхычарна юкъе. ХIаьта а цхьа бахьан мара дезац сага ший къахьегаш наькъе таккилг лаха. Любайна а нийсделар из бахьан. «Болх безар, ца безар къестабеча шар со, — яхаш дувц Любас. Школе а Iомаваш уж керта, Iайха лаха, тахка аьле дIахец. Иштта йисар со а юххьанца къахьегама хьалхара гIа малагIча оагIорахьа боаккхаргба ца ховш. Трикотажни фабрике йоддачара ах наькъа тIара юхайийрзар со Барахоева Лемка дага а еха»...

Лемка цу хана Любайна бIаргасайнаяцар. Газеташ, радиох яр цунна из йийцар, фермера вахар Любайна мерадаьр.

Йийшача тайпара Iинерав, хьанйна, эшача оарцагIьяла кийча йолаш дукхьаля эттар хIаьтта ферме еннача Любайна из цIи кеза, хьинар дола къахьегамхо. Да, нана доашаш кхийнача Любайна кхетта хоаделар Лемка тIера, дог дIеша хилар.

Сага ший вахаре керттера лоарцIаш дола хIама цIаниха дийцац, масса хана дага латт, дувцар оалар цунца дувза дог доагIа. Иштта лоаркI Любас ший доярка професси. Сарахьа чу а яха ший новкъостий гулбелча шоай ферме хиннa йоллагIа сакъердаме хIама дувца йоалалора Люба. Иштта бIаргадайна хIама санна дег чу дуж сага кхетаме, тешаме, цIенча дег тIара доагIа дош а. Любайна-м, вешта, цу хана ка а кхиар ше ший балха ер йоккха пропаганда йолгIа. Из декхар а лацар по шийна, хьалхашка увттадаьр. ШагIа баьгIа ший къона новкъостий юкъ-юкъе, «сонен сонен болх хургбарий цига» яха баьлча кхийтар из ший деша низ мелб.

Цкъа Цолоева Яха а йоалаеш ера Люба заведующена «бIаргайойта». Раьза хилар цунна, дIанийцар. Къаьнача дояркаша цик-ший Iатта «кIал кхувлаш» дукха ха ялалехьа кулг, пIелг чIоагIбир Яхий. ТIаккха Хаутиева Хьава ера. Сов къона хетташехьа балха дIанийцар из а.

ХьалхагIа Любайна тоам кетацар сарахьа, делкъа хана боккхийча исташта юкъе а яьина цхьаь ше йодаш. Къона новкъостий хьакхийтача йот а байгIа ловзалуш санна хетар, курал а IотIакхийтар. Юрта болх а на беш багIараштa хьалхашка шоаш дукха безагIа хетар. Ба а бар.

Цар ферме дIа-хьа кхухьача наькъаех ший тайпара йола пропаганда заряд хилар.

ТIехь - тIехьа дегIаахa, совбала болабелар къоначча дояркай «дезал». 12-нега дIакхаьчар уж.

«Тха юбкаш дIахецаргйолча кхьачад шо» — аьлар мехкараша Барахоева Лемкас цкъа производственни гIулакхаш дувца ферма болхлой гулбеннача хана. Мехкарий тхьамада йолча Любайна хьалххе а хийттадар из, хIаьта а був даххал кхийнад тхо аьнна дIаала тоам ца хеташ къувлаш лийнаар ха.

Иштта хьакъаьстар ферма коллективах цхьаьнха а къона коллектив. ХIанз вахаро Iомаяь, халонаш Iайша, сабаря инзи чIоагIа бола, канаьрша, ший дола Лемкай новкъостий эгIарча базе бисаб, Люба ший къоначча новкъостаща магIарча корпусе я. Лемка ший корпусе йоккхагIа йола доярка я. Люба а я ший корпусе иштта. Бокъонаш, декхараш, балха хало, беккхтокхам цхьатарра ба цу шинне. Шоайла яхье а яьнай уж ше коллектив. Къонабарий производственни хьокхамий стрелка хьалха лелх. ПланагIа 550 яхьийта мара ца езача хIара дийнахь ялх бIаь килограмм шура дIайохьийт мехкараша шоай корпусера. Ший новкъосташта юкъе хьалхале Любайна я. Дукха ха я по ший шера план а социалистически декхар а тIехьхоачашдаь. ХIанз кхо эзар килограммага кхоачаш латт цо ший хIара Iаттагара йоаккха шура. Цун кIоажоп тIера бухьиг ца боаккхаш болх Хаутиева Хьава, Хамемжанова Марем, Чигиева, Iайшет, кхыбараш.

Боккхи тоам хул Социалистически Къахьегама Турпала Барахоева Лемкайна шоай вIамагIашта дика гIулакх карагIдаьлча, цар хьоккамаш шоайчарел лакхагIа хилча. Кхы а новкъостал дIаду, эшача оарцагIа болх, шоай бIаргаллокхам тIара бовлийтац. Бокъонца йола социалистически хьалхаена яхь я цу бyв яьинача шин корпусе юкъе. Къахьегама овсарле лакхъю цо, барт, Iинераал юкъе йол.

Шаккха а ший новкъостех къастац Люба. Дувца, ала, цар тергам тIаоза керда хIама шортта хул цунга. Хила а доагIа хIана аьлча фермерча комсомольски организаце секретарь я Люба. Кхы вIалла хIама деце а комсомола XVI съезда делегат йолаш Москве яхача хана цо цигара ена уйлаш, керда хIамаш тоъаргда массехк шера дувца.

ХIаьта а цкъаза миноташ нийслу из цхьаь йита езаш. Атта дац заочно юртбоахама техникуме деша. Ферме бенача газетий, журналий морхIа юкъера ший дешара накъаргйола статья кораенча, еррига уйла тIа а яхийте из еша хов из. Новкъостий шортта красни уголокера телевизорага хьажа, радиоприемникага ладувгIа, пандар лакха шоай «напа цIагIа» болх. Иштта оал цар хIама дуача, пхьегIа йилла хий дIоах деча шоай кухнех. Фусам нана Барахоева Лемка я. ПхьегIа йила, ноанал де Iомабу цо къонабараш.

ТIаккха цхьа юкъ яьинача гIолла хьачуйоал Люба. «Гой укх тIа дувцар ма дий сакъердаме», — аьле ше леха статья тIайола газет хьа а дийлле деша Iохов юкъ-юкъе вайнаьха меттала перевод а еш. Шийна сакъердаме, пайдане хетар сихха кхычарна дIахазийта, царех из дIакхетийта оамал я цун. Хов цунна укх кIеджйоахача заме тахан хиннар кхоана къалулга, цун мах, эшам божилга. Цудухьа кхоаненга даха йиш яц таханарча политически, Iилма, практика вахара гела керда хоамаш. Цар шерду сага кхетама дуне, кIоаргагIа довзийт мехка чура а доазол дехьара а вахар.

КIеззига шийна гучул, довзачул, ховчул, уйла дIакхоачачул дукхагIа бIаргаго, гаьнагIа хьажа ховш хила веза советски саг. Люба ший оагIонгахьара из декхар кхоачашде гIерт. Дояркана Iа яха дукха эшаргйий - хьогI из техникум оал ферме пхьаболча наха. Люба корта хьал а лаьца уйланга яха книжка тIа ягIаш ейча. Цох сакхетача Любас ше беседаш еш каст-каста хьоаду дешар сенна деза яха дош.

— Гаций шоана вай боккхагIбарий безача мухьах мукъаяла йолаенна белажаш — оал Любас. —Гой шоана вай ферме ах бийса яллалца бахьаща кхо, нувхий гувнаш дIайоахаш боахка доярхаш? — Гац, гургбац. Фуд цар кулгаш мукъадаьхар, зуй оаш?».

Из хаттар а дийя шоай ферме ши-шегIа кхо дIадоаха, лостам бу, доакъар дIа-хьа удаду, хий меладу механизмаш ювца йолалу из. «ХIанз доахана шамараш хьувча укх вай пIелгашкара из еррига хало дIатIаэцаргйола автоматизаци вайна гуш ма йий аьле, болх бе шоай ха хьатIакхачарга хьежаш латта, ше-шегIа доахан детта аппараташ дIахьокх.

«ТIаккха сона-м лац техникал, Iилмал, сейх сиха дIаудаеча замал тIехьайнса», — аьле чакхдоакх ше зехьа ца дешилга дIахайташ юкъ-юкъе ду къамаьл. Новкъостий кер чу ца дувшаш Iергдап уж дешаш. Фу къахаташ деза, фу де деза цига заочно деша вола? — яхаш хетта баьинаб мехкарий.

...Юххера а дIаводаш фермера хезача мелашха лекхача пандара яшаро цIаькха а дагайохийтар Любас цига ева къонал, сакъердам. Къонабараштa Iадкъа цун агитатореки, пропагандистски дош. Лергашка латт: «Гаций шоана гонахьа хувцалуш, эргадоалаш латта вахар!» — яхаш кхайка цун оаз.

М. ЗАНГИЕВ.

ГОРНЫЙ АЛТАЙ. Усть-Кански района Яконур яхача юрта пIей да: хьаьший безаш наIараш хьайниллай культура Дворецо.

Дворец хьаеллара сийна оттаяьча «Огонеке» хьийхабар юртара цIи хеза нах.

Тамашийна я лакхача доамашта юкъе уллача юрта кхел. ХIанз нийсача мугIарегIа дика цIенош латтача моттиге хьалхагIа яьсса яконурски атагIе хиннай говраш хахка мохк вIашагIа а бетталуш. ХIанз а дагайоагIа автомашенах нах лийчкъа ха. ХIанз цхьаккха а маIасаг вац юрта автомобиль е трактор лалла ца ховш. Яконуре шоай доалахьа мотоциклаши автомобилаши йолаш бIаь саг ва.

Юрта къахьегаш я квалифицированни кадраш —лакхерен юкъера технически образовани йолаш ткъаь ийс специалист, везткъа механизатор, ши бIаьи ах бIаьн животновод, ткъаь шийтта хьехархо, ялх бIаьн кховзткъеи пхиъ саг десша вагIа школашка, техникумашка, вузашка.

СУРТА ТIА (лакхерчуТIа): Яконурски ноаной - турпалаш безбар. XXII партсъезда цIерагIча колхоза учетчицана Зоя Яжуевна Тикешевана «Мать-героиня» яха орден дIалуш йоалл Усть-Кански райисполкома секретарь И. М. Острбухова. КIалхарчуТIа: Анна Балина. Яконуре юхаенай из Москве театральни искусства паччахьалкхен институт йистеяьккхачул тIехьагIа, ХIанз культура Двореце хореографически студена кулгалдеш я из.

ТАСС фотохроника.

ШЕРА ПЛАНАЛ СОВГIА

Доккхий толамаш а доахаш накъаболх кердача шера Урус-Мартана района «Гойтинский» совхоза шурий-товарни ферма къахьегамхой. Укх шера планагIа 930 тонн яккха езача хIанзлехьа 1120 тонн шура яьккхай цар. ХIаьта паччахьалкхенна дIаеннар укх шерарча планал совгIа 22 тонн я.

Доярката юкъе къаьстта дика къахьег Вацуева ЗараIата. Социалистически декхарагIа хIара Iаттагара 2800 килограмм яккха езача цо 2826 килограмм яьккхай. ХIаьта Асхабова Тумишас социалистически декхарагIа 2500 килограмм яккха езача хIанзлехьа хIара кхоабача Iатта лоархIаш 2720 килограмм яьккхай. Царел дукха тIехьа ца юсаш къахьегаш я Имурзаева Пазу а. Ший социалистически декхараш кхоачашдаьд цо а.

Х. МАГОМЕТОВ.

Балхаш-промышленни ларда тIа

Вай парте XXIV съездо оттадаьд колхозашкеи совхозашкеи механизаци е, цига деш дола балхаш промышленни ларда тIа даха. Цудухьа «Грозненский шурий» совхоза кулгалхоша чIоагIа теркам тIабохийташ дIадоладаьд хьайбай фермашкара балхаш промышленни ларда тIа дахара-гIулакх. Цу балхо хьайбай продукци айергья.

Вай республикера эггара боккхагIа бола боахам ба «Грозненский шурий» совхоз. Боахама доалахьа 6,5 эзар доахани жал да, 14 эзар хьакха я. Царна де деза гIулакхаш промышленни ларда тIа довхача боккха пайда хургба совхоза. Цу балхаща дувзаденна шоашта хьалхашка латтача декхарех дика кхет укхазара кулгалхой, къахьегамхой.

Укх пятилеткагIа хьайбай фермашкара дерригa балхаш механизировать де оттаяь программа я совхозе.

Хьайбай фермашкара цхьайола балха процессаш хIанз механизаци яь я.

Скотникаш, дояркаш чIоагIа раьза ба цу гIулакха. аттача баьинаб цар болх.

Пятилетка план ханал хьалха кхоачашъяра шерра социалистически яхь йоаржаярах лакха къахьегама толамаш даьхад дояркаша. Масала, эггара дикагIа болча дояркаша Особаева Курбикас, Шамиева Асмарта. Гишлакова Галяс, Осмаева Аннсата итт бетта кхоачашйяр хIара Iаттагара шура яккхара шера план. Дика толамаш дахарах сий ду совхозе къахьегамхоша Iаьсий леладеча Жаркова Анна Петровнай. Цо леладеча хIара Iасилга дийнахьи буси 650 грамм дулх тIаккхет, планагIа 450 грамм хила дезача. Иштта дика толамаш даьхад-хьакхий товарни ферме къахьегаш йолча Демьянова Анна Сергеевнас а.

Хьакхаршта тIехьара яххалца цо лелаьча хурскашта хIаранена 15,5 килограмм дулх тIаккхийттад, планагIа тIаккхета дезар 13 килограмм долча.

Укх пятилеткагIа «Подогрев» яхача ферме 1200 бежана лаьрхIа помещенеш. 5 доакъарий пех, искусственни осеменени яра 2 пункт, 12 эзар хьакха чугIоргйола комплекс, иштта кхыйола помещенеш болх бе йолалургья боахаме. Ца рех цхьайола объекташ хIанз болх беш я.

Йоккха доакъара база еза совхоза. ХIаьта из вIаштIехьъяккхар дукхагIча даькъе кхаш леладарех тийша да. Ала деза цар укх шера дика къахьийгалга.

Лаьтта леладара культура айяьчул тIехьагIа дика лакхбеннаб юртбоахама культурай хьувкъам. ХIара гектара тIара 22,5 центнер ялат чуийпар механизатораша укх шера, дIадахача шера гектара тIара чуийца хиннар 15,7 центнер мара дацар.

Миштад совхозе укх шера доакъар кийчдара гIулакх? Планал совгIа а долаш Iалашдаьд 10177 тонн ча, 7591 тонн йол, 34250 тонн силос, дуккха дукхагIа я концентраташ а.

Белгалбаха беза доакъар Iалашдеш дика къахьийга механизатораш: Петренко Иван, Дужуев, ГIапур, Ромкин Петр, Сменни нормаш 140 — 150 процент кхоачашйора цар хIаране. Хьайбаш дуккха дукхагIа хургдоландаь доакъара лаьрхIа культураш дIаювш йола лаьтташ дикка шерде лерхI совхоза кулгалхоша Люцерна, эспарцет, пырей яха баьцаш дIаювргья искусственни хий деттача кхашка. Горохен, викен, люцернен дIаюв кхаш шерде лаьрхIад. Укх шера силоса лаьрхIа вIашагI а эя дIайийнача хьажкIашен соргаси дика хьувкъам белар. Цудухьа тIадоагIача шера 400 гектара тIа дIае лаьрхIад уж культураш.

Б. ШАКРИЕВ.

Цун сийду новкъосташа

КхоалагIа шу мара дац «Терек» фирма филиале Шатова Людас болх бу. Цхьабакъда эзел долаш, хIамах саккхуш хиларах хьежжа дика йовз из новкъосташта. Укхаза из балха - яр а ший тайпара хилар.

БархIалгIча классе деша ягIар из... Классера кIаьнкаш «тIом беш» боаккар, истолех, гIандех къахетач ца беш, Людас соцабир уж. Кагде-м ховр вайна, уж миштта хала да хой шоана хьадеш, — аьнна бIарахьежар из юхедисача «гIанда».

Сенах хов цу гIандацарча безамо йоалаяьйий а из фабрике. Амма хьаде атта хиннадацар. Дерригa хилацар. дезача бесса. Керттердар Люда халонех кхераенна тIехьашка ца ялар дар. Отделочни цехе болх беш йола къона йоI деша йода технически училище отделочница специальность Iомае, иштта сайрийнарча школе 9 классе деш цо.

Новкъосташта ца гуш дисанзар 16 шу даьнначa йийий хьинар, из хорж групкомсоргалла. Шийна тIадилла гIулакх бокъонца чакхдоаккх цо массаза. Чехка дIайода ха. Дика дешарах грамота а луш чакхйоаккх цо училище, цхьаккха а «кхоъ» йоацаш 11 класс а йоаккх.

Къаьстта теркам тIабахийте бу цо комсомольцашцара болх. Ленински зачета цхьоалагIа этап ханал хьалха дIаяларах, ший балхах дика лоархIаярах комсомола Заводской райкомо Шатовайна Сийлен грамота еннай.

Дукха ха ялалехьа из хорж 60 сагах латтача фабрика комсомольски организаце секретаралла. Кердача декхаро дIадех керда гIулакхаш а. Бакъда, сатем боацача Людас ший новкъостий дог урадувттадеш къахьег. Комсомольций инициативах фабрика болхлой хиннаб Сержень - Юрта салоIаш. Ала деза беррига комсомольцаш самодеятельноста юкъе дакъа доацаш ба аьнна. Ба укхаза шоай иллизлархой а — Оруева Тамари Гапураева Катя. Дика тIаэц ладувгIархоша цар доаха иллеш.

«Хозле са республика» яхача хьажаре дакъа лоацаш хиннай фабрика эстрадни оркестр. Ростове хиннача хьажаре дипломант а хинна цIаенай. Цу оркестра доакъошхой берригаш комсомольцаш ба. Дика лоархIабу уж шоай балхах а.

Иштта комсомольски болх дика барах ленински зачет яха значоки обкома комсомоло мах боацаш Польше яха путевкен елар Шатовайна дукха ха йоацаш.

Цигара цIаенaчул тIехьагIа Люда дIанийцай парте члена хандидаталла. Людайх тешаш ба доттагIий. Цунна рекомендаци еннача отделочни цеха мастера, коммуниста Евгений Петровича Баева дувц:

— Людай 18 шу мара даьннадац, бакъда, хьинар долаш кхалсаг я из. Дика болх барал совхIа, дика общественница а я из. Духхьал дикадар мара ала хIама дац Людах, моллагIа шийна тIадилла гIулакх цо чакхдоаккхаргхиларах дог тийша хила мегаргва.

Дика тешал да из Людай хьанарча сага. Аьттув хилба тхьа ЛюдаI

Р. ЯНДИЕВА.

КЕРДА ЦIА

№ 7 йолча юкъерча школана юххе хьалдаь даьннад 68 квартира йола нах чубаха цIенош. Укх шера йиъалагIча квартале йистеяла езаш яр из. Балхаш ханнахьа даь баьннаб СМУ-4 болхлой.

ТIехдика къахьийгар болхлоша массане а, къаьстта Чадаев Рамзана, штукатурий, малярий бригада, плотникий звенос, Муртазалиев СаIида, кхычар.

Доккха баркал йоах гIишлошъераша шоаш материалашца, техникаца дика Iалашбаьча «Чечингсельстрой» треста, «Сельхозтехника» объединене, нормативно-тохкама станце кулгалхошта.

А. САЛМАНОВ.

ЭКОНОМИЧЕСКИ КОНФЕРЕНЦЕРА

Шелковской района колхозий боахама керттера дакъа жа да. Кердача пятилетка хьалхарча шера района жа леладераша дика къахьийгад, толамца кхоачашдаьд цар шоаш тIаийца хинна социалистически декхараш. Социалистически декхарех 1720 тонн тха дохка дезача декхар 2067 тонн да. ХIара устагIанна тIера планагIа 5,6 килограмм, тIаийцача декхарех 6 килограмм яьккха езаш хиннача юкъера лаьрхIача 6,7 килограмм тха даьккхад. ХIара 100 жийна тIехьа 106,5 Iаьхар хьалкхебаьб.

Къаьстта дика къахьегама толамеш даьхад «Шелковский» совхозен «Коминтерн» колхозен жа леладераша. Цар хIара устагIанна тIера совхозе — 8.2 килограмм колхозе — 7,7 килограмм тха даьккхад. ХIара 100 жийна тIехьара юкъера лаьрхIача 122 Iаьхар хьалкхебаьб.

Уж лакха толамаш даха вIаштIехьдаьннад шоай низ ца кхобеш, балха опыт даим лакхъеш цар къаьхьегарах.

Жа леладара гIулакх тоадера чIоагIа лоархIаме да жаIуй экономически дешар вIаштIехьдаккхар. боахама чурча расчетаца уж болх бе Iомабелга, хьоккамаш вIаший нийсде ховши анализ еши жа леладераш хургбола гIулакх Iалашделга.

Укх тIехьарча кхаь шера района экономически совето тоабаьб ший болх. Цу совета членаша вIоарге тоххк района боахамашка жа леладара гIулакх, шоашта гучадаьнна кхоачамбоацараш а, болх дикагIа тоабергбола гIулакх а дувц района экономически конференцешка.

Укх деношка района культура ЦIагIа гулбеннабар колхозий кулгалхой, керттера специалисташ, боккхагIа бола жа Iуй. Виткъа хьоаса бола тха доахача жа боахама экономикана интенсификаци яра кетаьча конференце баьхкабар уж. Цига хиннача ладийгIар района юрта боахама управлене керттерча зоотехника П. Ф. Демченкос яьча докладага. Цун тема: «Района колхозашка жа лоргача хана вIамига механизаци юкъейоалаярах» яхаш яр. «Коминтерн» яхача колхозе жа лоргача хана вIамигача техниках шоаш пайда эцаш Iоаьнча опытах лаьца дийцар докладчика. Укх шера бIаьсти колхозе жа лоргача хана транспортераш оттайр. Цу гIулакхо дукхха лакхйир къахьегама овсарле, дIадохийтар кIезигде йиш хилийтар. Болх дика вIаштIехьбаккхар бахьан долаш хIара жа лоргача саго дийнахь 31 устагIанна тIера 185 килограмм тха доаккхар. Механизаци юкъейоалаяр бахьан долаш кхыча колхозашкарчул дуккха кIезигагIа ха еза «Коминтерн» колхозе жа ларгара.

Конференце могадаьд района еррига колхозашка жа лоргача хана вIамига механизаци шерра юкъейоалае. Жа лоргача хана дикагIа йола механизмаш вIаштIехьъяхара конкурс кхайканьй района механизатораштa юкъе.

Экономически конференце дакъа лоацаш хиннача чIоагIа теркам тIабахийта ладийгIар Социалистически Къахьегама Турпала, цIи хезача жа леладеча Н. А. Эсмухамбетова даьча къамаьлага. Фуна лаьрхIа Iоахарий хьалкхелеча ший бригада опытах дийцар цо. Укх тIехьарча кхаь шера хIара 100 жийна тIехьара 128—150 Iаьхарг кхебаьб цар. Ноаноех Iоахарий хьакъоастадеча хана 30 килограммага дIакхоачаш дозал долаш хул. Укх шера Наурды хьалкхебаьб 1057 Iаьхар, царех 800-нех хIарабар 28—35 килограмм дозал долаш бар. ХIаьта 140 Iаьхар ноаноех хьакъоастабеча хана хIарабар 49 килограмм дозал долаш хилар.

Турпала кулгалдеча бригаде 4 бутт баллалца хьалкхебеш Iаьхарга 14 сом мара дIадахийтац, хIаьта совхозе хьалкхебаьчунга дIадодар 17 сомага дIакхоач. Эсмухамбетова йийцар устагIан дулх дукхагIа тIакхетийтара хIара боахаме йолча торонех.

Конференце дийцар паччахьалкхенга доххача хьайбай дозал лакхдара уж чуоттадаь кхабар мел пайдане да. Из болх вIаштIехьбаккхара хетадь цар юртбоахама продукташ кийчъяра дешашта волча инспектора нов. Момотова къамаьл. Цо дийцар шерра хьаллоацаш къамаьл хилар конференце. Иштта къамаьл дир укхаза Менжинске цIерагIча колхоза шурий - товарни ферма заведующе М. Висарагова, «Красный пахарь» яхача колхоза зоотехника Ю. Шадиева, «Коминтерн» колхоза керттерча экономиста Т. Деревянкас. Цар дийцар хьайбаш кхоабача шоаш Iоаяьча опытах, паччахьалкхенга. дохка хьайбаш дика дорстадаь хилийтара лечох, из деш дIадохийтар кIезигдара де дезар.

Оттадаьча массадолча хаттара жоп а луш дIахо йодача хана къахьегама овсарле лакхъергйола гIулакхаш дийцар экономически конференце. Конференце дакъа лоацаш хиннача устагIан дулхага дIадодар кIезигдара де дезар хьагойташ цифраш, таблицаш кийчъяьяр.

Экономически конференце дийцача дешаша пайда лургба районa жа леладерий болх кердача шера кхы а дикагIа тоабара.

Е. ЯКОВЛЕВА.

ТОЛАМГА БОДА НИКЪ

Ка бола ялат дика хилар укх шера Наурски района Ленина цIерагIча колхоза къахьегамхой. Цу гIулакхо торо хилийтар цар шоаш укх шера тIаийца хинна паччахьалкхенга ялат доххара социалистически декхараш кхоачашде, дIаде фу Iалашде. Из толам баьккхараш керттерча дакъе боахама кхаш леладераши механизатораши ба. Цхьабакъда моллагIа болх чакхбоаккхилга дукхха ча дакъе колхоза мастерскерча коммунистически къахьегама коллективах тийша а да. Хьаэцаргба вай, масала, механизатораш. Цар болх мастерске коллективо трактораш, комбайнаш кхыйола техника дика а ханнахьа а тоаярах тийша ба. Дерригa кхашкара балхаш ханнахьен дикен чакхдаргда техника ца сецаш лелаш хуле. ХIаьта цкъа хиннадац хIанзалаца колхоза мастерской коллективо ханнахьен дикен юртбоахама техника тоа ца еш.

Дика вIаштIехьбаьккха дIаболабаьб мастерской къахьегамхоша трактораш, комбайнаш, кхыйола техника тоаяра болх укх ера а. ИиъалагIча квартале планагIа 25 тоае езаш хиннача хIанзле 27 трактор тоаьй цар. ХIаьта планага хьежжа пхиъ комбайн а кийчъяьй болх бе. Цул совгIа мастерской болхлой новкъосталца дукха тIехьатосса, хий тоха, кхыйола техника тоаьяй бригадай станашка. Ер шу чакхдалалехьа мастерской болхлоша кхы а йиъ трактор тоаергъя.

ХIаьта миштта доах цар уж толамаш? Хьаэцаргда вай ер шу. Эггара хьалха мастерской коллективе йийща а йийща техника тоаяра план-график оттайир. Ремонт узловой методах чакхъяккха лаьрхIар.

Дика вIашагIкхийтар мастерской балха коллектив а. Дерригa балхаш йоккха опыт, говзал йолча къахьегамхоша ду укхаза. Хьалхxе а ремонт йолаялехьа, Iалаш а яь складе дIаьхкар эшаргйола запасной оатхалаш, кхыйола материалаш.

Дика вIаштIехьдаьхад колхоза правлене мастерской къахьегачара балха хьалаш а. Мастерской чу йIайха, сийрда я. ХIара болхлочунга колхозо денна спецбарзкъаш да. Болх чакхбаьнначул тIехьагIа лувча йиш йолаш ва мастерской хIара болхло. Болх беш я масса хана дIайха хий а доагIаш йола душ. ХIаьта мастерской территоре тIарча столове делкъийга кхаь блюдах латта чам бола дукха мах бала ца безаш дола даа хIама лу болхлошта.

Цу дерригача гIулакхаша дика совбаьккхаб мастерской болх беча наьха къахьегамцара безам. Цудухьа лакха да цар балха толамаш а.

Мастерской коллектива юкъе къахьегама къаьстта лакха хьокхамаш доах дизельни трактора аппаратура тоаеча Калинин Александра, двигателаш тоаеча слесара Баркалов Михаилеи Анненков Иванеи. Цар моторашта йIайха обкатка ю, тохк моторий мощность а.

Тешамеи дикеи тоаю электрооборудовани лакха говзал йолча слесара Жуков Петра а. Цо тоаяча оборудоване дукха ха йоаккхаца йохаш.

Чоалханеи бехктокхамеи ба мастерскерча йоккха опыт йолча къаьнача механизатораша Солнышкин Якова, Поляков Андрея, Сидоров Филиппа бу болх. Эггара тIехьара болх цар чакхбоаккх. Тояь яьнна трактор вIашагI а елла цунна обкатка ю цар. ХIаьта цар бокъо ца елча тояь трактор мастерской чура араяккха йиш яц.

Шоай трактораш тоаеча дика дакъа лаьцар колхоза механизатораша Баркалов Николая, Каберов Ивана, Заурбеков Буцус.

Ремонтни базан механизаторий кадрашен торо хулийт тхога юртбоахама техника лоацача ханеи дикеи тоае. Цхьабакъда тоъаш яц запасной оатхалаш, къаьстта кердача МТЗ-50 марках йолча тракторий яраш. Цу гIулакхо новкъарло ю тхона МТЗ-50 маркех йола трактораш ханнахьа тоаяь яха, — йоах мастерске заведующе А. Карагичева.

ХIанз колхоза механизатораш берригa низ тIабахийта къахьегаш ба, планагIа лаьрхIачул хьалхен дикен колхоза еррига юртбоахама техника тоаяь яккхара.

М. ХАМАТХАНОВ.

РАЙОННИ КОМСОМОЛЬСКИ КОНФЕРЕНЦИ

Укх деношка М. Ю. Лермонтова цIерагIча театре хилар ВЛКСМ Ленински райкома отчетин-хоржамий конференци.

Отчетни хана района комсомольцаша баьча балхах доклад дир ВЛКСМ райкома хьалхарча секретара Ю. Мареченковеи ревизионни комиссе председатела А. Минцевас.

Пренеех къамаьлаш дир «Красный молот» завода ВЛКСМ комитета секретара Ильясов Сурхос, межкдаьтта института ВЛКСМ комитета секретара Твердохлебов Михаила, Социалистически Къахьегама Турпала Хаджиев Шамсуддина, кхычар.

Конференце отчетни докладех соцам тIаийцар. Райкома хьалхарча секретаралла хержар Ю. Мареченков. ВЛКСМ городской областной конференцешка бахийта делегаташ хержар.

С. АУШЕВ.

№ 24 йола «Агитатора блокнот»

КПСС Нохч-ГIалгIай обкома пропагандай агитацен отдела «Агитатора блокнота» аргIанара номер дIайолалу «ХIаране кхетадергдолаш» яхача статьяца. КПСС ЦК ноябрьски Пленумеи СССР Лакхехьарча Совета кхоалагIча сессеи документаш кIоаргга дIа а довзийташ ниеслагIча пятилетка план толамца кхоачашъйра шерра социалистически яхь йоаржае езарах дувц цу тIа.

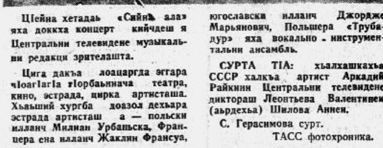
КПСС обкома политпросвещене Цено КПСС ЦК ноябрьски Пленумеи СССР Лакхехьарча Совета кхоалагIча сессеи материалаш Iомаяра могаяь беседайи политинформацейи тематика я блокнота тIа.

КПСС обкома промышленно - транспортни отдела инструктора Ю. Кравцова «Советски энергетикий цIей» яха статья я номер тIа.

Дунен халкъашта юкъера хьал дувцаш йоккха подборка я номер тIа.

Цул совгIа блокнота тIа да лоаллахарча автономни республикашкарча къахьегамхой толамех дола хоамаш.

«СЕРДАЛО»
3-гIа оагIув, 30 декабрь 1971 шу.

ЦIейна хетадаь «Сийна ала» яха доккха концерт кийчдеш я Центральни телевидене музыкальни редакци зрителашта.

Цига дакъа лоацаргда эггара чIоагIагIа гIорбаьннача театра, кино, эстрада, цирка артисташа. Хьаьший хургба доазол дехьара эстрада артисташ а — польски илланч Милан Урбаньска, Францера сна иллanч Жаклин Франсуа, югославски иллaнч Джордже Марьянович, Польшера «Трубадур» яха вокально - инструментальни ансамбль.

СУРТА ТIА: хьалхашкахьа СССР халкъа артист Аркадий Райкинн Центральни телевидене диктораш Леонтьева Валентинеи (аьрдехьа) Шилова Аннеи.

С. Герасимова сурт.

ТАСС фотохроника.

Лоралелаш: ГРИПП

БIЕХА МОТТИГАШ—ЛАЗАРИЙ ХЬАСТ

Грипп атта дIа-хьа доалаши сиха дIадаржаши лазар да. Кхераме а да из, нагахьа санна ханнахьа профилактически мероприятеш духьал ца йоахаш кIоаргдалийтача. ДегI мел а дийна сага могашал йохаю цо. Къаьстта а атта дIа-хьа дала тарлу из лазар дукха нах хулача моттигашка: общественни кхача кийчбеча, мах беча организацешка.

Грозне цхьаболa нах гриппах цамогаш хулаш моттигаш нийсъу. Нагахьа санна из лазар гучадоаллалехьа цунна духьалара профилактически мероприятеш чакх ца йоахаре, цкъарчоа гриппах цамогаш ца хулаш цхьаккха вусаргварий - теш аьнна хет. Наьха уначIено ца хилча дарг-доаца Даьхен фузкъа, эггара доккхагIа дола общественни из лоархI партеи правительстваи. Цудухьа уначIено лораяра, грипп ца даржийтара болхлой, общественность оарцагIъяьннай. Цох лаьца ба укх шера 12 октябре кепа теха арабаьнна Грозненски горисполкома соцам.

Хьожаргда вай Октябрьски района цхьайолча общественни моттигашка гриппах, ченна хулача а, кхыча а лазарех миштa лоралу. «Октябрьнефть» мехкдаьттен гази йоахача управлене орс № 1 йолча столовена чуйсагIача № 3 йолча павильона буфетчица Шмац Зоя Пинхасовнас санитарни бокъонаш телхаеш бу мах. Цунна тIадийха халат мIадашдиза дар, юхьмарех киси даллацар, керта тIа колпак тиллацар. Мичад аьлча, хьахьокха хилaнзар цунга уж. Дерзанча кулгашца нахагара ахча хьаийдора царна маькха дааргаш дIателар. ТIаккха моллагIа лазар дIа-хьа дала кхы фу эш? Помещене чу нов. Шмаца дезинфекци па еш хилар а гучадаьлар. Хайра духьала хIама ца оллаш дIачувоаллача саьнтта нувхех йиза ведар, нув, кхыйола инвентарь латтар. Эггара аттагIа йола хлорка а яцар павильоне.

№ 1 йолча столове миштад хьожаргда вай гIулакхаш. Къе, готтига я ала йиш йоацаш сийрда, йоккха я столови помещени. Цудухьа цIено лелае, лостам бе йиш я столове болхлой.

Столоверча буфета дIачудоаллашехьа сиха талхаш йолча продукташта бIарг тIаэттар тха. Пиво чу долча педаш тIа, иштта кхаьч-кхаьчача латтар кефир, шура чуйола шушаш.

— Холодильник мичай, — хетт оаха буфетчицага Кузьмина Евдокия Кириллова йтa. — Мичара баьхкар - хьогI сона ераш аьлча санна цецъяьеша бIарахьажарал совгIа кхы цунгара дош доаккхадалaнзар тхона. Тамаш а яцар цун корзагIъялар: буфете баъ цхьаккха лостам бацар, бIеха яр, цунна шийна тIадийха халат бIеха дар, керта тIа колпах яцар, юхьмарех киси даллацар. ДIахьежача буфета прилавка холодильни установка мукхийнъа, еха латтар.

Столове дуа хIама дIателача линера холодильни установка йоханза, цIена яр, цхьабакъда, болх беш яцар. Цу чу лаьтта машдаьтта лаьладар, тIоа цIалх мо мистбеннабар. Цигара даьнна пхьегIаш юлача отделене дахар тхо. ПхьегIаш йила бIеха хий дIауха канализаце трап ийнал лакхагIа хилар бахьан долаш хий сиха дIаозац. Тхо цига долаш бIехача хи Iам латтар кухне. Ца ховча сага пхьегIаш цIена юлл, кхы фу эш аьнна хеталургдар. Цхьабакъда, из иштта хилнадац. Мелла цIена юле а пхьегIах хьоанал цIенъенна дIаяргьяц цIаккха а, дIайхача хица йилачул тIехьагIа 70 градус йIовхал йола хий ца кхорэе. ТIаккха мара лац царех йоахка лазар дIа-хьа дала тарлуш йола микробаш. Цхьабакъда, халахете а, из вай яхар № 1 йолча столове деш дац. ПхьегIаш юлача хи йIовхал 48 градус мара яцар. Столове болхлошта тIадийха халаташ деррига а бIеха дар. Цхьаннена а керта тIа колпак тиллацар. Долча тайпара аьлча, керта мосаш Iоиндаш ледар уж кхача болча помещене.

Эггара аттагIа столове хьачувоаллача когаш цIенбу хIама яцар. Чура помещени а кхы цIенагIа я ала дац. Соахк теха кIинра массанахьа дом, ...урэ тIабижа баьдйийрзай, цхьайолча моттигашка штукатурка иттIа я. Кухне кранаш дика дIа ца къовлалуш хий Iоух. Оаркхилташ ца тоъаш истолаш тIа Iоехкар маькх хIама даъа баьхкача наха. Тхо дIадаха кийчделча столове болхлоша цIенагIа дола халаташ тIадийхар.

— Из иштта хIанад, тхьовра мичадар шун уж, — аьнна хаьттача, прачечнера хIанзза мара цIаденадац, яхаш бехказа бувл заведующи А. А. Фомини цун гIонча М. Н. Саакяни.

Деррига дIадаьлча столове бIайха а шийла а кхача лоаттабу Октябрьски района массайолча буровойшта массехк буфета. Цудухьа оалнга да, кIезига гIулакх дац йоккха йоацача цу коллективана тIалаттар.

Столовена ремонт е еза ха тIехьаьнинай.

— Оаха дIа ца оалаш-м дац из ОРС-а кулгалхоша хьатIахула январь боалехь ремонт яь яккха дош деннад тхона, — йоах столове заведующе нов. Фомина. Ховргдаьх ОРС-а кулгалхоша цу гIуламхах фу оал.

Кхы дикагIа хьал дац «Октябрьнефть» - мехкдаьттен гази йоахача управлене №№ 2, 10 йолча тикашка а. Бокхьалдар аьлча, № 2 йола тика эварийни хьала тIа я. ИйттIан бIехен да пенаш. Тхо цига долаш витринашта, полкашта тIера дом дIабоаккхаш йоаллар тика кассир Кожсанникова Валентина Ивановна. Фу деш йоал хьо аьлча «дииза дисар кхоачалдеш йоал» аьлар цо. Тика чу цIена йоацаьга иштта а гуш дар. Коа дукха яьсса яьшкаш, кхыйола тара латтар. Ков, гонахьара территори цIена хилийтара 18 июне 1970 шерара Грозненски горисполкома соцам кхоачаш хIана бац оаш аьлча, чIоагIа бехказа ваха хьайзар заведующи А. А. Комаров. Укхаза берригa бехк цар бац. Тара, продукташ дIаувттаеча лоаллахарча складской помещенена ремонт еш латт. ЧIа яьлча тика цу чу дIачу а йихьа къаьнача помещенена капитальни ремонт е дага ба ОРС-а кулгалхой. Цхьабакъда, складской помещени вIалла ремонт яь йоалаш яц. ХIанз, хIанз яхаш цунна ремонт еш латта ер пхелагIа бутт ба, яхаш кадар нов. Комаров. Еррига продукташ подсобни помещене лоаттаю. ДIа-юха верза йиш йоацаш къе я цу чу. Сиха талха продукташ дукха хьайе бахьац уж, холодильник йоацандаь. Цудухьа кIезига мара хьанийяц. ТIаккха уж ца талхийтара прилавкай кIаларча холодильни установке дIаувттаю. Цигара хьа а ийеш йохк ийдархоша: даьтта, шура, кхаьний.

Коллектива йоккхалгeн тика товарооборотагеи хьежача кассе гIолла мах бе боагIар массайолча отделе. Цхьабакъда, из иштa дац, маькха-булочни отдела болхлочо дерзанча кулгашца ийдархошкара ахча хьа а ийдеш йохкара маькх. Вайна ца хойш гриппах, кхыдолча лазарах цамогаш волаш массагIа хIама эца саг воагIа тика чу. ТIаккха атта кхычунга дIадала тарлу лазар. Лоацца аьлча, санитарни бокъонаш дIадехкача тайпара яц № 2 йола тика. ОРС кулгалхошта дика хоа на. Цхьабакъда, уж сагота хIана бац хоаттаргда вай.

№ 10 йолен, № 10 «А» йолен тикаш вIаши оххе ухк. Ков, гонахьара территори цаI я цар. Цхьабакъда, бIеха а я-кх ше. Тиша а цIена а яьшкаш, кхыйола тара латтар коа. лоа, хотташ цхьанне а дIабахац. № 10 йолча тика цхьеболча продавецаша санитарни бокъонаш телхаеш мах бу. Масала, маькха-булочни отделе ийдархошта маькх дIатела мIара боацаш бар. Ахча хьаийдора, кхыча хIамех леттар кулгаш, тIаккха маькх бе ехкар продавеца Кадирова Бальаудина Нуржас.

№ 10 «А» йола тика района берий учрежденеш продукташца Iалашъеш я. Шура чуйола тара цIенаяцар. Тика чу йохка продукташ хьакхухь базера. Тика складе дIаувттаю уж. Галешка шекар, хьоар, берца а кIи а Iов, пашкашка тух латтача моттигага хьежар. Ий цIена дар. Цхьабакъда, галеш, кхыйола тара нувхаш йоахкаш, дом тIаулаш бIеха яр. Базера йоаттIашехьа цIеи ца еш складе дIаувттаелга да из. Дaггара лехача дезинфекци яра молхаш корaнзар тхона №№ 10, 10 «А» йолча тикашка. Цхьабакъда, хоадаьлча массанахьа хьаж йоахаш лелаш массеlх жIали-м дайра тхона. Кхы уж новкъа ' долаш, дIачовхадеш цхьаккха а вацар.

А. СОПРОНЕВСКИЙ, Грозненски горсанэпидстанце кхачан отдела лор;

Х. БАЛАЕВ, «Сердало» газета спецкор.

КЕРДА ПРЕМЬЕРАШ

Керда ши спектакль кийчъяьй Нурадилов Ханпаший цIерагIча Нохч - ГIалгIай паччахьалкхен драматически театра коллективо. Гуржий драматурга Иоселиане Оттаяь «Ворда харцалехьа» яха комеди я цаI. Театра коллектива боккха аьттув баьнна болх бар из. Спектакла режиссер ва Хакишев Руслан, художник Сновит Александр, керттера роль ловзаеш вар актер Хадзиев. Премьера вена хинна комеде автор О. Иоселиани геттара раьза хилар режиссера, художника, къаьстта актера Хадзиева балха.

ШоллагIа спектакль я Нохч - ГIалгIай халкъа артиста Батукаев Гаруна оттаяь Рязановеи Брагинскеи «Лейлакъадара бийса» яха комеди. Из премьера а театра боккха аьттув ба ала йиш йолаш хилар.

Эггара къонагIа болча зрителашта совгIат кийчдеш ба театра артисташ хIанз. Из да спектакль-фаьлг «Волшебники циски». Цу спектаклага хьажа торо хургъя къонача зрителий кердача шера каникулаш йолча хана.

Эггара зIамагIа болча зрителий йоакхо лый Ю. Лермонтова цIерагIча эрсий драматически театра коллективо а. Iап каникулаш йолча хана хьожаргба уж «Со тIехьакхув ахканна» яхача спектаклага.

ДIадахача кIиран дийнахь кердача шера программа премьера хилар Нохч - ГIалгIай тенжий театре а.

М. ПЛИЕВ.

ПАРАШЮТНИ СПОРТ ЕЗАРАШТА

Ленински района школай, профтехучилищай, кхыча дешара заведеней дешархошта лаьрхIа парашютни спорта секци хьайийлай. Нохч-ГIалгIай медицински училище. Секце заведующелла оттаваь № 1 йолча школа военрук, СССР спорта мастер Мноян Григорий Григорьевич.

Дика кийчъяь спортивни зал, кхы мел эшараш долаш да керда хьайийлача секце. Программо дIадехxача тайпара дешара занятеш е йиш я цига. Секци хьайийлача дийнахье а медучилищера, кхычахьар 25-нел совгIа саг дIаязвелар цига. Царех ахаш парашютни спорт езаенна вайнаьха мехкарий ба.

Х. АРШМАТОВ.

ШКОЛЕ ВIАШАГIЪЕЛЛАЙ ДОТТАГIАЛА КЛУБ

ДоттагIала клуб вIашагIъеллай Грозненски № 1 йолча школе. Клуба председатель хержай тIехдика дешаши йоккха активисткеи йола иийлагIча классера дешархо Зайченко Люба. Союзни республикай столицашкарча школацца каьхаташ дIа-юха яду клуба доакъошхоша. Шоай городий хозагIа йола моттигаш тIайола открыткаш, книжкаш дахьийтад столица дешархоша. Цу открыткаех исторически культурни памятникий, кхьйолча моттигий хоза стендаш даьд школе.

Вежарашха йолча Польша, Чехословаке, ГДР, кхыча социалистически республикай пионерашца а каьхаташ дIа-юха кхухьийт вхьоалагIча школа клуба доакъошхоша. Цар шоай школах, городах лаьца яду, пионерий гIулакхаш довзийт. Союзни республикех доккха хоза стенд даь баьннаб, хIанз вежарашха йолча социалистически республикаех стенд кийчдеш латт.

Х. АРГИМОВ.

ХАЛХАРАШ IОМАДУ

Нохч - ГIалгIай паччахьалкхен педагогически института студентий художественни самодеятельноста концерт оттадича къаьстта безаме хьежар студенташ Исмаилов СаIида халхарашка. Хоза дора цо ду тайп-тайпарча къамий халхараш.

Дукха ха йоацаш Сунженски района культура ЦIагIа хилар со. ЦIаьхха хезар сона йовзаш йола йиш. Из вар институт чакхъяькхачул тIехьагIа Сунженски района культура ЦIагIа балетмейстералла балха ваха СаIид.

Дукха ха яц СаIида укхаза болх бу. Цхьабакъда, доаккха дакъа лаьцад цо кхаь шера йола берий балетни студи хьаелаача. ХIанз цу студе халхараш Iоамадеш 23 дешархо ва. Цул совгIа болх беш я бальни халхарий кружок а. Тайп-тайпара жанраш я культура ЦIен плана юкъе. Цхьабакъда къаьстта теркам тIабохийт укхаза къамий вошал кхы а чIоагIдара. СаIида а чIоагIа теркам тIабохийт укхаза ший дешархой деш долча хIара халхарца тайп-тайпарча къамий вахара оагIонаш, оамалаш хьахьокха Iомабара. ХIаьта деш дола халхар цIена хила йиш яц, нагахьа санна из халхар хьахилара истори довзаш ца хилча. Цу хьакъехьа а дика ха йоал СаIида.

Къаьстта теркам тIабохийт Исраилова школанеи культура ЦIенни юкъе айхха бувзам хилийтара. Цудухьа юртбоахама къахьегамхошта нийсса дакъа лоацаш ба цун группе № 1, 2, 3, йолна школашкара дешархой а.

— Дуккха къахьийгад оаха кердача шера цIей дездара программа кийчъеш, — йоах СаIида. ДIадахача шера районни художественни хьажара тхоашта хьожаяь шоллагIа моттиг, дIа ца хета безам болаш да тхо, цул совгIа хьалхарча моттигага а дог доах.

Безамца цIи яькхар СаIида дикагIа болча халхархой Беседина Любай, Жеребкова Оляй, кхычар. Уж ба испански халхара сольни номераш уттаеш.

С. ДЖАМБУЛАТОВ.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

Доазол дехьара

КЪАМАН КОРТАМУКЪАЛЕН ПРИНЦИПАШ ЕХКАЙ ПЕКИНО

ВЕНА, 26 декабрь. (ТАСС). Йаьххача хана ше чIоагIа кхайкаеш хинна халкъий къамаш мукъадахара болама принципаш ехкай Китая правительствас, яхаш язду «Фолькcшимме» яхача венски газето маоистий политика ювцаш.

Наха низ-Iоткъам берашкахьа яьннай из правительство йоах газето дIахо. Яхъя Хана тIема режимацеи Вьетнаме тIом беча США правительствацеи гIулакхаш леладе яьннай Пекин, индийско - пакистански конфликте эггара чIоагIагIа ийшар реакци хьаллаьца Китай.

Халкъий къамаш-мукъадахара болам хьаллоацача кхоалагIча дунен мехкашта гоама я Бангла Деш бIухоех «подрывной элементаш» яха, наха низ бераш хестабу политика, йоах дIахо «Фолькcшимме».

«Шиннена юкъерча позицеех» мелла чIоагIа даьсса хабар дувце а дунен тIа реально болаш ба вIашдухьал латта ши низ: Советски Союзо доккха дакъа лоаца социализми империализми. Социализма цхьан низацара гIулакхаш дохадьчун цунна духьаларча низах дIаkхетар мара кхы де хIама дац, империализма лагерах дIа а кхет из.

Ткъаь пхийтта шу хьалха Георгий Димитрова белгалдаьхад хIара коммуниста, хIара прогрессивни сага Советски Союзацара гIулакх тешаме чIоагIало я, яхаш. Тахан а иштта бакъда из цу шерашка хинна махиллара, йоах юххера а «Фолькcшимме».

Бангла Деш премьер-министра заявлени

ДАККА, 27 декабрь. (ТАСС). Дерригача мехкашца машаре дахар — ишта белгалъяьккхар Т. Ахмеда, Бангла Деш премьер-министра, ший правительства арахьарча политика керттера принцип.

Дакке пресс-конференце ше къамаьл деш, премьер-министра хьакхайкадир, тIом бахьан долаш боахам бохарах Бангла Деш экономика юхаоттаяра доазол арахьара новкъостал деха дезаргхилар. Цхьабакъда, аьлар дIахо Т. Ахмеда, вай хьаэцаргдац воай кортамукъален къовсама духьалдийна хиннача мехкашкара новкъостал.

ХIанз вайна хьалхашка латта керттера декхар, йоахар дIахо премьер-министра, из да экономикана реконструкци яри байдда дIабаха хинна, хIанз шоай мехка юхаухаш бола миллионаш нах балхаш тIа дIанийсбари.

Т. Ахмеда хьакхайкадир, Бангла Деш правительствера еррига министерски посташ 1970 шерарча хоржамашка дукхагIа голосаш кхаьчача халкъа лига вика лаша дIалувцаргхилар.

ХОАДАМ БОЛЛАШ БЕХКЕ ДАЬД

ХАНОЙ, 27 декабрь. (ТАСС). ДРВ кхыча мехкашцарча гIулакхий министерства тахан хоадамболлаш бехке даьд американски авиаце Вьетнама Демократически Республика территорена чуду дов.

1971 шера 26 декабре, йоах ВИА агентства хьакхайкаяьча ДРВ МИД-а заявлене тIа, американски империалистий дуккха авиационни подразделенеш эхь ца хеташ ДРВ фегара доазув толха а даь, Нгеан, Тханьхоа, Куангбинь провинцешта тIаяьхкай. Шин провинцерча нах бахача районашта дов чудаьа цар. бахача наха Iалальмате дукха зуламаш а деш. Тханьхоа провинцена американски самолеташа атака яьй госпиталаи цу провинце административни центра юххерча районаи.

ДРВ герзашцарча низаша тоха йоаггIача тайпара хIама техай цу тIема акташта: американски пхи самолет чуяйтай, вийна дIаваькхав е плен воалаваьв массехк летчик.

Деш дола къамаьл, йоах дIахо заявлене тIа, американски империалисташа яьча Iалальмате цIенхаштача тIема актай хьакъехьа, ДРВ суверенитети кхерамзлеи гIожагIча тайпара толхаяра хьакъехьа, Къилбаседехьарча Вьетнама бомбаш чуеттилг. геттара социйтаргда аьнна вIашагIкхийттача Штаташа тIайица декхараш вIалла эхь ца хеташ дохадара хьакъехьа да. Из дунен халкъашта юкъерча общественноста вIалла хам ца бар да.

ДРВ МИД-о белгалдоакхх, ДРВ территорена фегара дов чударо Къулбехьен Вьетнаме, Лаосе, Камбожде американски империалистий гIулакхаш кхы тIа а толхадергхилар.

Заявлене тIа хьакхайкаду ДРВ суверенитетаи кхерамзленнеи тIаккхувдача американски империалистий деррига тийша балхаш юкъагIдаха чIоагIа лаьрхIа вьетнамски халкъ хилар. ДРВ МИД-о хоаламболлаш бехке ю американски империалистий керда тIема акташ, белгалдоакхх, керда тIела хIама бахьан долаш цар жоп дала дезаш хилар.

Пакистана политически деятелий тIахьехам

РАВАЛПИНДИ. 27 декабрь. (ТАСС). «Джамаатул улемае ислам» яхача парте лидера Тханве, «Джамаатул улемае Пакистан» яхача парте кулгалхочо Нуране, Карачерча халкъа лига отделене председатела Уль-Хака президент Бхутто тIахьийхав Муджибур Рахман сов чехка хьахецараи цунца переговораш йоаяраи. Нуране президентага дахьийтача кхайкарал тIа белгалдоакхх, М. Рахман Малхбоалехьарча Пакистана халкъа тешам бенца хилар. Уль-Хака президентагара Бхуттогара дийхад Малхбузехьарча Пакистана политически деятелий делегацена Муджибур Рахманаца вIашагIкхета мукъа лулга.

КАРАЧИ, 27 декабрь. (ТАСС). Укхаза арадувлача «Морнинг ньюс» яхача газето язду: Цхьаккха минот ха ца йоаеш Рахманаца хьалхагIе а переговораш йолаеи политически дош къоастадара цунца барт вIаштIехьбаккхеи беза Бхуттос.

БРАНДТ США ВАХАР

БОНН, 27 декабрь. (ТАСС). Тахан ФРГ канцлер В. Брандт ВIашагIкхийттача Штаташка вахар, цига цо США президентаца Р. Никсонца переговораш ергья. Переговораш хургья 28—29 декабре.

Брандтаца ва ФРГ кхыча мехкашцарча гIулакхий министр Шеель.

СИНГАПУР. Шин кIиранна Сингапуре лаьттача СССР промышленни товарий эггара хьалхарча выставке хиннав городе бахача нахах хIара иттлагIа вола саг. Укхаза йоккхий контракташ яьй советски товараши оборудовании лоаттаяра.

СУРТА ТIА: выставка.

В. Душенькина сурт.

ТАСС фотохроника.

ТЕЛЕВИДЕНИ

30 декабрь

10.05 — Кердадараш. 10.15 — Школьни каникулий денощка. «Морозко» яха художественни фильм. 11.35 — «Доа кIай мIана да». Телевизионни фильм. 12.15 — Бераштa. «Энтель-тентель» Музыкальни программа. 12.40 — Кердадараш. 16.35 — Берашта фильм. 17.50 — «Советски Союза» гIулакх деш ва Грозненски гарнизон бIухой. Йола передача (нохчий меттала). 18.10 — Керда шу доладалехь мехка Мехка хьалха латтача предприятешкареи гIишлош хьалъечареи репортаж. 18.40 — Телевизионни кердадараш (нохчий, эрсий меттала) 19.00 — Дунен халкъашта юкъера обозрени. 19.15 — Киножурнал. 19.25 — Кердача шерага даькала хилда шо! 20.25 — Передачай программа. 20.30 — «Спортлото» кердача шера тираж. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — Кинопанорама. Передача дIахьу кинодраматурга Каплера. 23.00 — Кердадараш.

31 декабрь

10.05 — Кердадараш. 10.15 — Берашта. «Кердача шера уйла». Тенжий театра спектакль. Кукольни передача. 11.00 — Школьни каникулий денощка. «Ши доттагIа» яха художественни фильм. 12.15 — Кердадараш. 12.20 — Короткометражни фильмаш. 18.00 — Телевизионни кердадараш (гIалгIай, эрсий меттала). 18.20 — Кхоаман денлача. 18.25 — Документальни фильм. 18.45 — Кагийхоштa йола программа (нохчий меттала). 19.50 — «Кхойтта гIанд» яха телевизионни театр-миниатюр. 21.00 — «Ха» Информационни программа. 21.30 — «Карнавал» яха телевизионни художественни фильм. 23.40 — Даьй мехка гIолла яха очерк. 23.50 — Кердача шерагца даькъала хилда шо, новкъостий! Советски халкъ даькъала дувцар. 24.05 — Кердача шера огонек.

РАДИО

30 декабрь

6.30 — Юртара вахар. 6.45 — Хоамаш. 6.55 — Хаоттам. 7.00 — Москва. 7.20 — «Грозненский рабочий» а «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.28 — «Сердало» газета обзор. 7.35 — Москва. 8.15 — Передачай программа. 8.25 — СССР-а Лакхехьарча Совета сесе соцамаш къахьегамхошка дIадоавайта. 8.40 — Концерт (эрсий меттала). 9.00 — Москва. 9.15 — «Къаьна шу гIулакхашца ший долаш да. Кердача шеро коталонашка вуг» яха передача (эрсий меттала). 9.30 — Нохч-ГIалгIай ашарий концерт (гIалгIай меттала). 10.00 — Москва. 16.00 — Къона тIехье (нохчий меттала). 16.15 — «Лоамашта сердало я» яха очерк (гIалгIай меттала). 16.30 Микрофона хьалхашка а Нохч - ГIалгIай телевиденеи радиовещанеи инструментальни ансамбли солисташи (нохчий меттала). 17.00 — Москва. 18.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.14 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.27 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала). 18.40 — Москва.

ХАОТТАМ

Тахан республике гIоллен Грознен кIезиг - дукха морхаш а йолаш, йоачан а йоацаш, къилбаседехьарча районашка Iуйрийна дохк а доаллаш. гIийло мух а хьекхаш ха хила а фегара температура республике гIолла 2 градус шелалгара 3 градус йIовхалга кхоачаши Грозне 1—3 градус йIовхал йолаши хила а тарлу.

31 декабрера 1972 шера 3 январе кхаччалца хьалхарча ах юкъагIа кIезиг - дукха морхаш йолаш, цхьацца йолча моттигашка дохк а доаллаш, юкъ-юкъе лоа а делхаш, хьаьда лостам боацаш гIаьхьача боараме мух а хьекхаш ха хила а фегара температура бийсашка 4—9 градус шелал йолаш, деношка хьалхарча ах юкъагIа 0 градусагара 5 градус йIовхалга кхоачаш, шоллагIча ах юкъагIа 1—6 градус [illegible] хила а тарлу.

МЕТЕОСТАНЦИ.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный-61, 364051. Ленина улица, 11 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам.— 3-39-11; бехктокхама секретара — 3-34-38; партийни вахарен, культуран, промышленностен отделий — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; письмой отделен бухгалтерен — 2-60-71.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революце проспект 7/84.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный-61, 364051, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-96; зам. редактора—3-39-11; ответственного секретаря—3-34-38; отделов [illegible] культуры и промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства— 3-42-28; отдела писем и бухгалтерии — 2-60-71.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.

СФ05301. Заказ № 11015.